

ELŐFIZETES.

HÉLYBEN ES VIDEKEN
Egy évre ... 12 kor
Fél évre ... 24 kor
Egy negyed évre 12 kor
Egy hóra ... 4 kor.

Nyitási költségek
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI LAP.

SZERKESZTŐSÉG:
Aradi és osztrák egyesült
vasúti palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.
KIADÓHIVATAL:
Aradi Nyemda Művészeti
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 181.

Arad, 1918.

Staubert József.

Szombat, szeptember 28.

Krizis.

A megszokottnál élénkebb volt ma az utca, a bolgár vereségről érkező hírek izgalomba hozták a lelkeket. A szárnyaló hír százféle alakot öltött, dus képzeletű emberek toldották-nagyították, úgy hogy este felé már a verzióknak sok színű raja röpködött mindenütt, ahol emberek találkoztak. Az események kétségtelenül eléggé szomorúak és meglepőek s hogy fölöttük elgondolkozzunk, nincs is szükség azok színezésére és nagyítására. Kétségtelen, hogy Bulgária kivált a négyes szövetségből. E cselekedet rugója nem diplomáciai sakkhuzás, hanem egy előre nem látott harctéri fordulat következménye. E pillanatban már a békéről tárgyalnak a bolgár és az entente államférfiak s ezzel az az egyensúly, mely éveken keresztül fennállott az entente országok és a központi hatalmak között, egyszerre felborult. Ez a rövidesen bekövetkező bolgár béke természetesen nagy hatással lesz Törökországra is, sőt mi sem vonhatjuk ki magunkat a következmények fejleményei alól. Első kötelességünk most az örökös várakozás. Mi történik az esetleges bolgár béke megkötése után? Hogyan alakul ez események bekövetkezésével a harctéri helyzet délen és nyugaton s milyen politikai változások fogadják az eseményeket idehaza? Csak ezeknek a kialakulása után formálhatunk magunknak mindenről tiszta képet s vonhatjuk le a történetek konzekvenciáit.

Bizonyos, hogy a lázokban vajdó világ most jutott el szörnyű betegségének kríziséhez. Minden nap, sőt talán minden óra döntő eseményeket hozhat szárnyain. El kell készülnünk a jóra és a rosszra egyaránt s öt borzasztó esztendő tüzeiben megedzett lelkünknek most nem szabad megremegnie. Lélekjelentésünk elvesztése kiheverhetlen csapás lenne most, hiszen a legnagyobb valószínűség szerint nincs is erre ok. A rossz hírek első hallása mindig próbára teszi a lelkeket és sötétebb fátylakat terelget a belső szemek elé, mint amilyen a valóság. Tul sötétben látni az eseményeket ép olyan hiba, mint könnyelműen elisklani azok következményei felett. Reánk, mindnyájunkra, kik a frontok mögött élünk, nagy feladat várakozik. Megóvni nyugalmunkat az események kelet szemből. Összetartani a reánk acsarkodó ellenség előtt. Összekovácsolt egységünkön, megingathatlan lelki harmóniánkon hajótörést kell szenvednie minden gonosz indulatnak. Nincs a pokolnak olyan ágyutüze és rémséges borzalma, mely erőt tudna venni egy nemzetten, ha annak minden fia összetart. Nincs elveszve semmi. Kiálltunk már külön viharokat is. A német hadsereg a maga sziklaszilárd állásában újra veri vissza a ráözönlő ellenséges hadakat, a mi hadseregünk intakt és szelleme is van olyan jó, mint bármely más ellenséges hadseregé. Ha csapást is jelent reánk nézve bolgár szövetségeseink kényszerű békekötése: nem kiheverhetlen e csapás, melynél nagyobb látott már a mi nagyrahivatott nemzetünk.

Hazánk földét hála istennek még alig érintette ellenség, seregeink még mindig ellenség földén állanak s hisszük, hogy a nagy békekötésig ott is fognak állani. A magyar nemzetet eddig az jellemezte, hogy sorsának legváltóságosabb pillanataiban tudott a legerősebb maradni. A mohi pusztán tatárok pusztítottak, Mohácsnál törökök, a világsi gyásznep után még a nyelvünket is kitorölték az élő nyelvek sorából, mégis itt vagyunk, erőben, vagyonban meggyarapodva s jövőnk hitében megerősödvé. Elveszhetnek e most e hitet, midőn újabb válságok felleget hajtotta felénk a sors szele?

A kiknek kezében van most nemzetünk sorsa, álljunk azok mögé sziklaszilárd akarattal. Politikai pártszervevény, becsvágy, harag és irigység hallgasson el most a nemzet polgárainak szívében. Mint egykor Kossuth mondotta: Ha van sajtó szív, mely meghallgattatásra, vágy, mely kielégülésre vár, várjon még az a sajtó kebel s legyen türelemmel minden jogos kívánság; erőnket most egyetlen célra kell tömöríteni, a nemzet védelmére...

És ha ez megtörténik: vehetnek-e a poklok kapui rajtunk ismét riadalmat?!

Bulgária béketárgyalásokat folytat az ententével.

(Katonai intézkedéseink a bolgár front támogatására.)

Szófiából jelentik: A bolgár távirati ügynökség közli: Hivatalosan jelentik: A legutóbbi események mérlegelése alapján és a helyzetnek illetékes tényezőikkel együtt történt megvitatása után a bolgár kormány attól a kívánságtól vezetve, hogy véget vessen a vérontásnak, meghatalmazta a hadrakelt sereg főparancsnokát: javasolja az entente haderők legelső parancsnokságának haladéktalanul az ellenségeskedés megszüntetését, a fegyverszünetről és békéről való tárgyalások megkezdése céljából. A bolgár delegációk tagjai tegnap este elutaztak, hogy összeköttetésbe lépjenek a hadviselő entente államok meghatalmazottáival.

Szófiából jelentik: A bolgár távirati ügynökség jelenti: A kormány körül csoportosult pártok vezetői a következő közleményt tették közzé: A kormány körül csoportosult pártok egyetértően tegnap, szeptember 25-én délután 5 órakor hivatalosan javaslatot tettek az ellenségnek a fegyverszünetről és a békekötésről. A pártok felhívják a hadsereget és a népet, hogy őrizzék meg a katonai és nyilvános fegyelmet, amelyre oly nagy szükség van, hogy e döntő jelentőségű pillanatban a megkezdett békemunkát szerencsésen fejezhessük be. A nemzetgyűlést szeptember 30-ára hívták össze.

Berlínből jelentik: Szeptember 27-én hírek érkeztek afelől, hogy Malinov miniszterelnök ajánlatot tett a Bulgária ellen harcoló entente csapatoknak a fegyverszünet dolgában. Mint jelentik, Malinov ezt a lépést a király, a parlament és a bolgár hadvezetőség hozzájárulása nélkül, saját felelősségére tette meg. Bulgáriának a szövetségeseihez haladéktalanul nagy izgalmat keltett Malinovnak ez az eljárása. A bolgár front erőteljes támogatására megindultak a katonai intézkedések. Szófiából legutóbb érkezett hírek szerint Malinov miniszterelnök lépése ellen megnyilvánult már az ellenmozgalom.

Bécsből jelentik: Mint a tegnap kiadott hivatalos jelentés szavaiból megállapítható, a

bolgár-macedón front erős benyomása és áttörése következtében a harctéri helyzet a bolgár hadseregre nézve igen komolylyá vált. Beavatott körök véleménye szerint ez a váratlan fordulat előreláthatóan arra fog vezetni, hogy a bolgárok Vardarig húzódo egész frontjukat fel fogják adni. Illetékes helyen kijelentették, hogy habár a dolognak ilyen fordulata rendkívül gyorsan következett be, a központi hatalmak hadvezetőségét még sem érte váratlanul.

Tény, hogy jelentékeny osztrák-magyar és német haderők indultak a bolgárok támogatására

és e beavatkozás már a legközelebbi időben éreztetni fogja az entente seregek megállítására irányuló befolyását. Természetes, hogy a segélycsapatok oly módon fogják az új frontot felállítani, hogy az osztrák-magyar monarchiát ne zárják el balkáni gazdasági segélyforrásaitól.

Angol jelentés: Keleti harctér: Az ellenség további német csapatok harcbevetése ellenére kénytelen volt északi irányban megkezdett visszavonulását folytatni. Nagyobb utóvédei ennek ellenére elkecseregett ellenállást tanúsítanak. Monasztirtól nyugatra a balszárnyon keresztül vonultak a szövetségesek haderői Prilep városán és eljutottak a Krusevóból Velezbe vivő utig. A centrumban a szerbek elfoglalták a Popadia hegycsúcsot Babunától keletre és tért nyertek az alsó Csernától nyugatra. Másfelől kiszélesítették hídőjüket a Vardaról északra és elérték a Vardar és a Kriva-Lokavica völgye között levő magaslatokat, melyeken az ellenség sebtiben megakart állásait erősíteni.

Bécsből jelentik: A Telegraphen Kompagnie jelenti közvetett uton Párisból: Az Echo de Paris hosszabb tudósítást közöl a macedón offenzíva előzményeiről. A támadást — írja a lap — a júliusban tartott versaillesi haditanácson csak hosszabb vita és huzavona után határozták el. Guilleaumet tábornok, a macedón front főparancsnoka, előzetesen hosszabb megbeszéléseket folytatott Londonban és Párisban, hogy megnyerje a szövetségesek hozzájárulását a támadás tervéhez. A szövetségesek szé-

las fronton támadtak. A szerb kormány Monasztirban fog berendezkedni.

Bécsből jelentik: A *Neue Freie Presse* katonai kritikusa hosszabb cikkben foglalkozik a macedón fronton történt eseményekkel és a következőket írja:

— A bolgár hadseregek komoly helyzete annak a betörésnek következménye, melyet az entente-csapatok a Tankol- és Weternik-magaslatok között vittek véghez, amely betörés rövidesen áttöréssé alakult át. Az ellenséges támadásnak a vehemenciája úgy látszik, nagyon erősen sújtotta a bolgár hadsereget, úgy hogy a hadseregek morális érzelme is szenvedett. Az entente országaiából származó hírek szerint különösen az emberekben való veszteség jelentékeny, úgy hogy egyes hadseregrészeknél a csapattestek rendkívüli módon meg-

gyengültek. Ezen események hatása Bulgáriában bizonyára rendkívül tartós lesz, annyival is inkább, mert a bolgár hadsereg úgy látszik a közvéleménnyel szemben mint egy biztosítékot vállalt arra nézve, hogy az eddig meghódított bolgár területek tartósan a bolgárok birtokában maradnak. Az események további folyamata még homályos. Bolgár ellentámadásra már a gyors tempóra való tekintettel, amelyben a harcok lefolytak és tekintettel a nehéz hegyi terepre is, csak meglehetősen távoli időben lehet gondolni. Épp a hegyvidék, különösen a Vardar és Cserna folyó közti átmenetek és azonkívül az e területen nagyon is gyenge közlekedési hálózatok bolgár részről, fájdalom, nagy anyagi veszteségeket vontak maguk után, amit különösen az a körülmény idézett elő, hogy a hadianyag elszállítása lehetetlen volt.

Kettéválasztják az aradi üzletvezetőséget.

(Nagyszobent és környékét a felállítandó brassói füzletgazgatóságához osztatják.)

(Budapesti munkatársunktól.) Az *Aradi Közlöny* megírta már, hogy Sztierényi József báró kereskedelemügyi miniszter tervbe vette a MÁV. decentralizálását és a miniszternek az a szándéka, hogy a meglévő üzletvezetőségeket önálló üzletgazgatóságokká fejlessze. E célból a miniszter ősszel szaktanácskozássra hívja össze az illetékes faktorokat és ott történik döntés az egész szervezeti reformról.

Ezen a szaktanácskozáson azonban egyébről is szó esik. Nevezetesen a meglévő üzletvezetőségek, vagy az új üzletgazgatóságok számának szaporításáról. Itt kerül először konkrét formában tárgyalásra a már régóta tervbe vert pozsonyi és brassói üzletvezetőségek felállításának kérdése is és úgy tudom, hogy a MÁV. igazgatósága ebben a fontos ügyben már konkrét javaslatot terjeszthet az értekezlet elé.

A MÁV. igazgatósága, amely egyébként mint ilyen megszűnik és főosztályként beolvad a kereskedelemügyi miniszteriumba, az előkészítő munkálatokat már elvégezte és javasolja úgy a miniszternek, mint a szaktanácskozásnak, hogy a brassói és pozsonyi üzletgazgatóságok felállítását határozzák el.

A pozsonyi üzletvezetőség kerületének a kérdése is megoldást nyert már, mert az a terv, hogy Budapesten a jövőben csak egy üzletvezetőség lesz, a Budapest-balparti üzletvezetőség egyszerűen Pozsonyba költözködik át és a pozsonyi üzletvezetőség, illetve üzletgazgatóság hatásköre a Budapest-balparti üzletvezetőség területére fog kiterjedni.

A brassói üzletgazgatóság területe egyrészt a kolozsvári, másrészt az aradi üzletvezetőségek területéből egészül ki. Az aradi üzletvezetőségtől Nagyszobent és Nagyszobent környékét veszik el, a kolozsvári üzletvezetőségből pedig azt a részt, amely geograffailag mutatkozik a brassói üzletgazgatósághoz tartozónak.

Szóba kerül az értekezleten a nagyváradi üzletgazgatóság kérdése is. Nagyváradon tudvalóan még a háboru előtt megszervezték az üzletvezetőséget, már helyiséget is béreltek ki, a személyzet nagy része le is költözött Nagyváradra és úgy volt, hogy az új üzletvezetőség működését 1914. augusztus elsején megkezdte. A háboru azonban ezt lehetetlenné tette.

Az új üzletgazgatóságokat a háboruban semmi esetre sem állítják fel. Ellenben a kereskedelemügyi miniszter intézkedésére minden előkészületet megtettek arra, hogy a pozsonyi, brassói, nagyváradi üzletgazgatóságok

felállítása a háboru után elkövetkező idők első tendői közé legyen sorozható. Nincsen kizárva, hogy az új üzletvezetőségek felállítása már most határozott formában megtörténjék és a miniszter intézkedésére lesz bízva az új üzletgazgatóságok munkásságának megkezdése.

Négy korona egy évi munkáért.

(Nem akarnak klasszifikálni a hitoktatók.)

A hitoktatók, a világ legszerényebb emberei, egy idő óta sűrűn szerepelnek a lapokban. Ki hitte volna hajdanán, hogy az egyházaknak és iskoláknak e puritán tagjai valaha bérharcba sodródhatnak. Hja, megbizonyosodott, hogy az igével sem lehet jóllakni s a háborus drágaság a szerény és csendes hitoktatókat is arra kényszerítette, hogy javadalmaik felemelését kérjék az iskola fenntartó testületektől. Legutóbb az aradvárosi fiú felső kereskedelmi iskola hitoktatói állottak sorompóba s arra kérték a felügyelő bizottságot, hogy a részükre biztosított tandíjat emeljék fel, mert nemcsak megélhetésükhöz kevés az eddig kiutalt összeg, sőt egyes hitoktatóknál egyenesen szegénytelen.

A kereskedelmi iskolában ugyanis a beiratkozás alkalmával minden tanuló 4 koronát fizet a hitoktatásért. Ez a négy korona a hitoktató összes jövedelme. Ezért kell az illetőnek hetenként 1—2 órát adnia. Már most megtörténhetik — amint meg is történt, hogy valamelyik hitoktátónak csak egyetlen növendéke jár az iskolába, ez a szegény tanügyi ember tehát egy évi fáradságos munkájáért, az iskolai év végén kap 4, azaz négy koronát. Világos, hogy ez nem díjazás. Ezen felül gondoskodni kellene valamelyes alapfizetésről, amelyhez a tandíjak kiegészítésként járulnának.

Ezek után nagyon is érthető volt a hitoktatók elégedetlensége, melyről utóbb már a városban különös és tulzott híreket kezdtek beszélni. Hallottuk, hogy egyes felekezetek, amelyeknek csak egynehány tanulója jár a kereskedelmi iskolába, nem is fognak ez esztendőben hitoktatót küldeni, ha pedig valamelyes ok miatt mégis küldenek, a gyermekeknek nem fognak érdemjegyeket adni.

A városszerte forgó szóbeszéd miatt munkatársunk ma felkereste Somogyi Gyula drt, a kereskedelmi iskola igazgatóját s megkérdezte tőle, mennyiben igazak e híresztelések. Az igazgató a következőket mondta:

— Semmit nem tudok arról, hogy egyes felekezetek hitoktatót ne küldenének s ép oly kevésbé hiszem, hogy retorzióképen a kalkulus megtagadására szorítóknának. Erre nézve hivatalomhoz semmiféle hír vagy értesítés nem érkezett. Sőt minden felekezet kiküldötte már eddig is hitoktatóját, kiknek mindenike — bár nem kezdte még meg a tanítást — tudomásul vette már az órarendet. Való azonban az, hogy a hitoktatók a múlt iskolai év végén jövedelmük szaporítását kérték a felügyelő bizottságtól. Megtörtént ugyanis, hogy például a görög keleti szerb hitoktató egy egész esztendői tanításért 4 koronát kapott, egy másik felekezet lelkésze 72 koronát. A felügyelő bizottság azonban nem teljesítette a hitoktatók kérelmét . . .

— S ennek oka?

— Őszintén szólva egész bizonyosat nem mondhatok. A felügyelő bizottságban nem hangzottak el vélemények, nem tárgyalták a kérvényt, egyszerűen ad acta tették. De talán némi felvilágosítást adhat a kérdés historikuma. Ebben az iskolában ugyanis kezdetben nem tanították a hittant. A felekezetek emiatt felterjesztéssel éltek s a miniszterium el is rendelte a hittan tanítását. A felügyelő bizottság ezek után valószínűleg azon az állásponton volt, hogy a hittan tanítás első sorban a felekezetek dolga és ügye, hát oktatóikról ők kötelesek gondoskodni. Az az összeg, a melyet beiratáskor az iskola szed tanulóiktól, nem tekinthető fizetésnek, a hitoktatók fizetése a felekezeteket terheli . . .

Nagy ellenséges támadás Verdunnél.

(Meghúsult attól az operációtól. — Új harcok előtt állunk.)

Berlin, szeptember 27. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati harcok: A Champagneban a Suippe és az Aisne folyóktól nyugatra levő magaslatokon valamint Verdunnél északnyugatra az Argonneok és a Maas között tegnap a franciák és az amerikaiak erős támadásokat kezdtek. A tüzérségi harc a Suippetől nyugatra levő magaslatoktól nyugat felé Reimsig, a Maastól kelet felé Mosellig terjedt. Ott csak részleges támadások történtek, a melyeket heves harcok után visszavertünk. A védelemben a Maastól keletre osztrák-magyar csapatok is kitüntetett magukat. A főtámadási frontokon hatalmas tüzérségi tüzelés vezette be a gyalogsági csatát. Az Aisnétől nyugatra a franciák, az Argonneoktól keletre az amerikaiak nyomultak elő számos páncéloskocsis harcbevételével állásaink ellen. Előőrseink a kapott parancs szerint kitértek a számukra kijelölt védelmi vonalakba. Tahure és Ripont mellett sikerült az ellenségnek, estig folytatott támadásaival, első harcvonalonkon túl a Tahuretől északnyugatra levő magaslatokig és Fontaine en Dormoicig előnyomulni. Itt tartalékaink megátolták az ellenség helyi betörését. Az ellenség különösen erős támadásokat irányultak Auberive és Somme-py közötti állásaink ellen. E támadások az ellenség legsúlyosabb veszteségei mellett harcvonalaink előtt összecsomlottak. Cernavtől északra szintén meghúsultak az ellenségnek estig több ízben megismételt támadásai. Az Argonneokban visszavertük. Az ellenség első harcvonalaikon túl előnyomult Montbillainville, Montfaucón és a Montfaucontól északra levő Maas környékéig. Itt tartalékaink megállították. Az ellenség tehát egyes helyeken elérte a gyalogsági és az előlő tüzérségi vonalainkat. A messzemenő célokkal indított nagy francia-amerikai áttörési kísérlet az első csatanapon csapataink sokaságán kudarcot vallott. Új harcok előtt állunk. Ludendorff (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Közösen határozunk a németekkel.

Koronatanács a külügyi helyzetről. — Wekerle és Burján a királlynál. — A külügyminiszter szerint a bolgár katonai helyzet nem kétségteljes.

A Magyar Tudóstársaság jelentik Bécsből: Ma délután 4 órakor a király elnöklésével koronatanács volt, melyen megbeszéltek az egész külügyi helyzetet és követendő magatartásunkat.

Bécsből jelentik: Burján István gróf külügyminiszter ma fogadta a német pártok képviselőit és kijelentette, hogy a monarchiának a német birodalom iránti szövetségi hűsége minden kétséget kizáróan szilárd. Valamennyi elhatározásunkat a német birodalommal közösen fogjuk hozni. Annyi bizonyos, hogy a külpolitikai helyzet kényszeríti őt, hogy közölje a német képviselőkkel, hogy éppen a külpolitikai helyzetre való tekintettel kénytelen a többi alkotmányos tényezővel egyetértően a belpolitikai alkotmánynak a föderalizmus értelmében való megoldását szorgalmazni. A délszláv kérdés olyatán megoldásáról, hogy Bosznia-Hercegovina Magyarországra bekebelezessék, sem lehet, a tárgyalások akörül forognak, hogy Bosznia-Hercegovinát esetleg Magyarországhoz csatolnák. A lengyel kérdéssel Berlinben folyó árgyalások az osztrák-lengyel megoldást lényegesen előbbre vitték. Egyébként azt hiszi, hogy a Balkánon a katonai helyzet nem kétségteljes és hogy sikerülni fog a válság fölött katonai tekintetben urrá lenni.

Hintze államtitkár a bolgár helyzetről.

— Aramlat a különbségek ellen. — Elég segítséget adunk Bulgáriának. —

Berlinből jelentik: A birodalmi gyűlés ma egészén a Bulgáriából érkezett hírek hatása alatt volt. A főbizottság tagjai a bizottsági ülés előtt izgalmas tanácskozást folytattak a külügyi államtitkárrel és a legfőbb hadvezetőség képviselőivel. A tanácskozáson felvilágosítást kértek több katonai és politikai kérdésben. A tanácskozáson a birodalmi kancellár is jelen volt.

A tanácskozás befejezése után megnyitották a főbizottság ülését, amelyen először Hintze államtitkár szólalt fel és a következőket fejtette ki:

— A legutóbbi napokról való harctéri jelentésekből önök is tudnak s tudják, hogy a bolgárok súlyos helyzetbe jutottak a Vardar és a Cserna között. Az események további folyamán a szomszédos bolgár hadsereg is hasonló helyzetbe jutott. Malinov bolgár miniszterelnök kormánya nyilvánvalóan tüszagosan kedvezőtlenül magyarázta a harcterről érkezett híreket. Tegnap délelőtt az a hír jelent meg a szófiai bolgár lapokban, hogy Bulgária az ellenségeskedések azonnali megszüntetését és a béketárgyalások megkezdését javasolta az entente hadseregek főparancsnokságának Szalonikiben. Egy bolgár delegáció, amelynek tagjai Liapcevsz pénzügyminiszter, Lukov vezérőrnagy és Radeev követ állítólag már szerdán este elutaztak Szalonikibe. Az eddig érkezett híryos jelentésekből nem lehet teljes bizonyossággal megállapítani, hogy a bolgár kormány valóban a bolgár hadvezetőséggel, a bolgár parlamenttel és a királlyal egyetértésben járt volna el, mint ahogy a kormány maga állítja, vagy pedig többé kevésbé saját felelősségére eszelekedett. A szobannie csak szeptember 30-án ül össze. Több jeltől úgy látszik, mintha a dolgok további folyása rácsodálhatna Malinov urra. Az egész országhoz erős áramlat indult meg Malinov miniszterelnök eljövendőt szemben. A parlament jelentékenyebb pártjai és a nép befolyásosabb körök hallani sem akarnak fogyeverszítésről és a béke kéréséről. Jellemző jelként említem, hogy az a bolgár békeküldetés, amely az említett hírlapi közlemény szerint állítólag már szerdán este elutazott, tegnap, esztendő délután még Szófiában volt. A szövetségi hadi elemek mozgalmán rövidesen megfordul. — A macedóniai frontról érkező nyugtalanító hírek után a német legfőbb hadvezetőség azonnal küldött megerősíté-

Ezután informálta őket a cseh autonómia és délszláv kérdés megoldásának tervéről.

Azután Bädenbe utazott, ahol a király egész délelőtt Wekerlével és Hussarekkel tanácskozott; A tanácskozásokon azután a külügyminiszter is részt vett.

Bécsből jelentik: Wekerle Sándor miniszterelnököt a király ma délelőtt hosszabb külön kihallgatáson fogadta. A miniszterelnök déli 1 órakor tért vissza a Magyar Házba és az ott várakozó újságíróknak ezeket mondotta:

— Ma legfelsőbb kihallgatásom tisztán külpolitikai ügyekre vonatkozott. Különösen fontos külpolitikai természetű kérdésekről volt szó, ezekről azonban érthető okokból bővebben nem nyilatkozhatom. Egyébként a ma nap folyamán a közvélemény tájékoztatására alkalmasint ki fognak adni hivatalos közleményeket.

Bécsből jelentik: Hertling kancellár, mint Berlinből jelentik, ma délelőtt fél-10 órakor ma rához hívatta a birodalmi gyűlés főbizottságának tagjait, szigorúan bizalmas megbeszélésre, amelybe bevonták a vezérkar képviselőit is. A tanácskozás, melyen a külpolitikai eseményeket és ezek esetleges következményeit beszélték meg, negyed 11-kor még nem ért véget, úgy hogy emiatt a főbizottságnak 10 órára egybe-hívott ülését nem lehetett megnyitni.

téseket a rendelkezésre álló tartalékokból a Bolgár szövetségesek támogatására. Ezek a megerősítések részben már meg is érkeztek, részben pedig a legközelebbi napokban érkeznek rendelkezési helyükre.

Az osztrák-magyar hadvezetőség is indított utnak jelentékenyebb erőket. A német és osztrák-magyar kötelékek a katonai szakemberek véleményei szerint teljesen elégségesek lesznek a helyzet visszaállítására.

A helyzet azonban a reménységgel biztató momentumok ellenére még ma is kétségtelenül komoly. Nehány nap múlva azonban már tisztában fogjuk látni. Sem Bulgáriának, sem nekünk nincsen rá okunk, hogy Bulgária jótékát már most elveszítsük tekintjük. A birodalom katonai vezetői természetesen állandóan tájékoztatni fogják a birodalmi gyűlés főbizottságát az események további fejlődéséről.

A bizottság elnöke, Eber képviselő ezután a következőket jelentette ki: A most hallott közlések igen komoly természetűek és érthető, hogy a nyilvánosság érdeklődése a bulgáriai események felé fordul. Szükséges azt is megállapítanom, hogy a jelen pillanat nem léven alkalmas a további tárgyalásokra, nem kezdünk bele a bolgár események megveszélésébe, míg a helyzet ne tisztázódik. Az elnök javaslata a bizottság egyhangú helyeslésével találkozott. Ezután a hadsereg ellátásának kérdésével foglalkoztak. A következő gyűlés hétfőn lesz.

Berlinből jelentik: A lapok Milanov bolgár miniszterelnök lépése által terjesztett helyzetet komolyan itélik meg, azonban hangsúlyozzák, hogy a Balkánon felmerült vihar nehézségeket is lehet majd győzni. Kiemelik, hogy Bulgáriának kiérdemelt mértékben adnak majd segítséget és ama napokból csak azok kifejezik, hogy a bolgár nép tudatában az a tény, hogy súlyos áldozattal harcoltak, hozta meg, ha most az entente kénytelen szorultabbá válna. A bulgáriai lapok azt írják, hogy a háború folytatásához és befejezéséhez nem csupán személyi vállalkozásra, hanem rendszeres támogatásra van szükség. Németországban. A lobogórti és az állásokról lapok a népet felhívják, hogy meggyőződést érjék meg.

Barabás rendet teremt a piacon.

(A főispán bírálata az aradi közönségről.)

Az aradi piacnak ma reggel szenzációja volt. Maximális áron lehetett vásárolni zöldségterméket. De nem ám azért, mintha a vidéki elárúsítók és az aradi kofák nagyon elkalkulálnának a maximális árakat elrendelő hatósági intézkedésekhez, hanem azért, mert dr. Barabás Béla főispán megjelent a piacon, ahol rendet teremtett.

A főispán reggel 8 órakor megjelent a Szabadság-terei piacon. Végigjárta a zöldségpiacot, megfigyelte a közönséget és megfigyelte a piacot szolgálatot teljesítő rendőröket és rendőrszűrszemelőket, kik valamennyien pontosan a lelkiismeretesen teljesítették kötelességüket. A főispán mindezek előtt azt tapasztalta, hogy ahol rendőr jelenik meg, ott az árusítás szünetel. Az árusító szóba sem áll a vevővel, hanem másfelé néz, mintha semmi köze sem volna a vevővel. Mikor azután a rendőr eltávozott, kezdetét vette az árfeháadás.

Barabás Béla főként nagyobb csoportokat keresett fel és gyors intézkedéseket is tett. Egy helyen a maximális áron jóval felül árusítottak vajjat. Az egyik kofa pedig egy kis darab tormáért 40 fillért kért. A főispán kérdőre vonta a kofát, mire ez így védekezett:

— Nem tudom a torma maximális árát. De meg mérlegem sincsen.

Más helyen egy fej káposztáért és kelkáposztáért egy koronát kértek, holott a káposztán kilónál 76 fillér, a kelkáposztáé pedig 1 korona 12 fillér. A főispán itt gyorsan intézkedett. Lemértett egy kiló káposztát és kiderült, hogy négy fej fér egy kilóra, a kelkáposztából pedig hat fej. Elrendelte, hogy a káposztát maximális áron árusítsa a kofa, aki egyetlen szóval sem ellenkezett. Hamarosan elkelt az egész készlet. Egy detektív segített a pénz beszedésénél, hogy meg ne történjenek az, ami sokszor megtörtént: hogy a közönség közül többen fizetés nélkül viszik el az árut.

Találkozott a főispán egy nyugalmazott főszolgabíróval, aki egy kis rakás vágott káposztáért egy koronát fizetett. A főispán lemértette a káposztát és kényszerítette az elárúsítót, hogy 30 fillért visszadjon, ami szó nélkül meg is történt. Ahogy Barabás Béla a piacon járta és mindenütt intézkedett, feléje kiáltott egy kofa:

— Ni a nagyságos ur milyen olcsón vásárol!

Pedig a főispán semmit sem vásárolt. De elpanaszolta az Aradi Közlöny munkatársának, az ő szakácsnője is maximális áron felül vásárolt. De ezentul ez nem lesz. Elkérte Grein Nándor főkapitánytól a maximális árakat feltüntetett kimutatást, amelyhez ragaszkodnia kell a főispáni szakácsnőnek.

Még egy érdekes dolgot figyelt meg a főispán. A paradicsom kilójának maximális ára egy korona. Reggel 8 órakor amikor a piacra lépett, a silányabb minőségű paradicsomot 80 fillért árusították. Később már 50 fillér volt a paradicsom ára, tehát a maximális ár fele. Ennek az árcsökkenésnek az az oka, hogy nagymennyiségű paradicsomot hoztak a piacra s az elárúsítók attól tartottak, hogy a készlet a nyakukon marad. Az olcsó ár mellett természetesen gyorsan elkel a készlet. Ellenben a szűk ár szilárd maradt: egy kiló savanyu szőlőért 4-5 koronát kértek.

Az Aradi Közlöny munkatársa előtt dr. Barabás Béla így nyilatkozott a piacon szerzett impressziójáról:

— Konstatálni kívánom, hogy a rendőrség lelkiismeretesen teljesíti a kötelességét, de nem tud tuljárnai a kofák eszén. A kofák ugyanis, mi-helyt megtalálják a rendőri egyenruhát, már szóba sem állnak a vevőkkel. Azt javaslom tehát a főkapitányunk, rendelje el, hogy a piacon a rendőrszűrszemelőket polgári ruhában töltsék be szolgálatot. A mai piacon személyes jelenlétet rendelt teremtett a piacon, ha szigorúan lépnek fel. Az elárúsítók nem ellenkeznek, ha arra szólítják őket, hogy maximális áron árusítsanak. Nem állnak elő kifogásokkal, nem is gorbabás-kodnak, pedig ennyit nem ismernek.

— A piaci műzériknak nemcsak az elárúsítók, hanem a vevők főként az okai. A közönség szinte alig vásárol, és inkább drágábban fi-

zeti meg az árut, csak hogy hamarabb juthasson áruhoz. Az is megtörténik, hogy a közönség egymásra licitál, felveri az árakat és egymás kezéből kapkodja az árakat. Erről kellene leszoknia a közönségnek és akkor könnyen meglehetne szünetelni a piaci mizériákat.

Sényi százados póre Riegler tanárral.

(Pozokódás a megbukott diákasszony miatt.)

A nyári vizsgák idején, a Veres Pálné-utcai leánygimnáziumban, a szóbeli vizsgán megbuktatták Sényi Magdát s így a kisasszonyt már nem is bocsátották szóbeli vizsgára. A fiatal leány ugy vélte, hogy igazságtalanság történt vele s még inkább hitte ezt az apja, Sényi Miklós népfelkelő százados. Az volt a meggyőződésük, hogy Riegler Ernő tanár és a felesége — ki szintén tanárnő az intézetben, — animozitásból igazságtalanul jártak el Sényi Magda megbuktatásánál. Érthető, ha az ilyen, akár vélt, akár jogos sérelem a szülőt indulatba hozza. Az apa napokig kereste a két tanárt, a Riegler-házaspárt s amikor végre a gimnázium épülete előtt találkozott velük június 9-én, eléjük állt, majd így szólt Rieglernéhez:

— Önnek nem volt erkölcsi jogosultsága a leányomat elbuktatni . . .

Valamit válaszolt Rieglerné s már ugyanabban a pillanatban a férjét, Riegler Ernő tanárt a százados arcul ütötte.

Az eset, mely annak idején kinos feltűnést keltett, bíróság elé került s mára tűzte ki annak tárgyalását dr. Orel Korjolan bíró a büntető járásbírói bíróságon. A bűnpör eredetileg a katonabíróság előtt indult meg, de mert kiderült, hogy épp az utcai botrány előtt két nappal Sényi századosot felmentették a katonai szolgálat alól, át kellett tenni az ügyet a civil bírósághoz.

A honvédelmi miniszterium, illetőleg Budapest honvédkerületi parancsnoksága küldte át erre az iratokat a büntető járásbírói bírósághoz, mellette több kívül álló testületnek, valamint hatóságoknak is az ügyhez való hozzászólását. Amikor ugyanis Sényi százados a tanárt inzultálta, egymásután szólaltak fel a különféle tantestületek mind elégtételt követelve. Az Orsz. Középiskolai Tanáregyesület a headványában, melyet gróf Zichy János kultuszminiszterhez intézett, kifejtette, hogy a megbántott kártárs ügyét az egész tanári rend ügyének tekinti.

Hasonló szellemben szólaltak fel a Katolikus Középiskolai Tanáregyesület, valamint Budapest tankerületi főigazgatósága, mire Zichy miniszter indítatva érezte magát egy átirattal fordulni báró Szurmay honvédmíniszterhez. A kultuszminiszter is elégtételt követelt, így aposztrofálván a kellemetlen affért:

— A magáról megelégedezett százados tetteinek megtorlását nemcsak a tanárság őnzete és becsülete érdekében, hanem a tanügy általános érdekében is, a magam részéről is mulhatatlanul sürgősnek és szükségesnek tartom s arra nagy súlyt helyezek.

A katonai bíróság — amint említettük — az ügyet polgári útra terelte a kat. prtt. 139. paragrafus 1. pontja alapján, de folyamatosan maradt ott is a katonai becsületügyi eljárás. Nyilván e miatt történt, hogy kérték a hozandó ítéletnek a katonai ügyészhez való megküldését.

(Sényi belismerő vallomása.)

Sényi elmondotta a tárgyaláson, hogy a leánya, Sényi Magda, június 5-én azzal ment haza az érettségi vizsgáról, hogy az íráshelien megbuktatták. Az apa erre az iskolába sietett és bement a tanári szobába felvilágosítást kérni, hogy hogyan történhetett meg ez a leányával? Ott az egyik tanártól azt a felvilágosítást kapta, hogy rossz volt a leány íráshelien dolgozata.

A bíró: Tudja, hogy nem egy embertől függ az, hogy valaki megbukik-e a vizsgán, vagy sem?

— De igen, egy embertől függ, a tanártól.

A bíró: Rosszul tudja, mert a főigazgató kezén is átmege az íráshelien dolgozat és különben is a tanári értekezlet dönt.

Elmondta tanár bá Sényi, hogy . . .

fenyegetőzött, majd eltávozott. Az volt a célja, hogy ha csak lehet, reparálja a dolgot. Megtudta ugyanis, hogy leánya három tantárgyból bukott meg az íráshelien, többek között német nyelvből, a melynek tanárnője Riegler felesége volt és magyarból, a mit Riegler adott elő. Így tehát a leány egy teljes esztendő veszített volna. Sényi tehát kereste a vizsgálóbiztost, akkor azonban Erdődy főigazgató durván rászólt, hogy a vizsgálóbiztost hagyja békében. Járt Serényi a kultuszminiszteriumban is, de az ügyel nem tudta elintézni, bár jóakarattal találkozott.

A bíró: Ön úgy gondolta, hogy ha megbukik egy gyerek, másnap a szülő elmegy az iskolába, ott lármát csap és akkor rendbe fog jönni a dolog?

— Én azt gondoltam, — válaszolta Sényi — hogy az igazságtalanságot mindig lehet reparálni.

— A következő napon — folytatta Sényi — ismét elment az iskolába, de nem tudott beszélni Rieglerrel. Másnap az iskola előtt várakozott, a mikor jött Riegler és a felesége. Odalépett hozzájuk. A tanár kezét nyújtott neki, mire Sényi azzal fordult hozzá, hogy hogyan lehetett elkövetni ilyen pedagógiai igazságtalanságot? De a legnagyobb igazságtalanságot — mondta Sényi — a felesége követte el a mikor megbuktatta a leányt német nyelvből. Erre Rieglerné közbeszólt: „Ez nem igaz, tessék fejemmit kérni!“ Ez anynyira felháborította Sényit, hogy a tanárt pofozta.

A bíró: Tudatában volt annak, hogy mit csinál?

— Igen, sőt védekezés esetén még megszemb mentem volna.

A bíró: Kezet adtak magának és mégis ilyen botrányt csinált az iskola közelében?

— Zuzni, törni tudtam volna, olyan igaz voltam. Otthon a feleségem és leányom sirt és egyik ájulásból a másikba estek.

(Miért bukott meg Sényi Magda?)

— Ezután dr. Gutta Soma, Sényi védője adta elő bizonyítási indítványát. Elmondta, hogy Riegler Ernő már 1917-ben kijelentette, hogy a jövő évben Sényi Magdát nem engedti át az érettségien. Állandóan durván viselkedett a tanulókkal szemben, hecsületükben sértette a 17—18 éves leányokat. Bizonyítani akarja, hogy Riegler Sényi Magdát azért bukatta meg, mert a gyermeknapon gyűjtött és tisztek társaságában látta.

Bizonyítani akarja, hogy Rieglert mások is megfenyegettek már, hogy inzultálni fogják. Megbántotta Riegler az intézet tanári testületét is, a melytől bocsánatot kellett kérnie. Végül bizonyítani akarja, hogy Riegler kieserelte azoknak az érettségi tételeit, a kiket meg akart bukztatni, Rieglerné pedig egyesek dolgozatait, akik nem tudtak németül, maga csinálta meg és javította az íráshelien. Kéri ezekre vonatkozólag Farkas Ernőnek, a leányának, továbbá Hozspóczy Olgának és Dittrich tanárnak a kihallgatását.

Riegler Ernő rágalmozást lát az előterjesztésben és ellenzi a bizonyítás elrendelését. Azt mondja, hogy Sényi Magda és Hozspóczy Olga voltak az osztály leggyengébb tanulói és Sényi Magda már 1917-ben is megbukott két tárgyból. Az nem igaz, hogy ő már tavaly megfenyegette a leányt, hogy az érettségien meg fogja bukztatni. Egyszer a leánynak egy dolgozatával kapcsolatban jegyezte meg, hogy ha így fog dolgozni, az érettségien, akkor meg fog bukni.

A bíró csupán arra vonatkozólag rendelte el a bizonyítást, hogy megfenyegette-e Riegler már 1917-ben Sényi Magdát azzal, hogy megbukik az érettségien? A többi tényállásra vonatkozólag a bizonyítást nem rendelte el.

Az első tanu Dittrich Vilmos tanár volt, a ki látta az utcai inzultust és úgy adja elő a dolgot, ahogy Sényi elmondta. Kihallgatják Riegler feleségét is, aki szintén az ismert módon adja elő a tényállást.

Kihallgatta a bíró dr. Révay Józsefet, a Veres Pálné-utcai leánygimnázium helyettes igazgatóját is, aki elmondotta, hogy Sényi Miklós felkereste őt és felvilágosítást kért tőle. Majd leányának dolgozatait kívánta látni és eladta, hogy a leánya jól tud németül és így nem tudja megérteni, miért bukatták meg. Mikor Révay

azt mondta, hogy ez az igazgatóság határozata és erre nem adhat további felvilágosítást, Sényi kijelentette, hogy brachiális módon vesz magának elégtételt és ahol csak teheti, ártani fog az iskolának és megburcolja. Kihallgatta még a bíró dr. Baross Gyula tanárt, majd Erdődy Béla főigazgatót és Karsay Ervint, aki az érettségien vizsgáló biztos volt. Arra vonatkozóan, hogyan történt a dolgozatok felülvizsgálása. Dr. Hajnal Béla ügyészi megbízott megjelent a tárgyaláson és kijelentette, hogy közérdekből átveszi a vád képviselését. A bíróság ezután még több tanu kihallgatását határozta el és ezért a tárgyalást elnapolta.

MŰVÉSZET.

HETI MŰSOR:

Szombat: Sztambul rózsája. Operette. (A bérlet.)

Vasárnap: D. u. Tiszavirág. Operette. Este: Kőristalány. Operette. (B. bérlet.)

Hétfő: Kőristalány. Operette. (C. bérlet.)
Kedd: Pardy Armand felléptével: Tosca. Opera. (A bérlet.)

Szerda: Pardy Armand felléptével: Cigánybáró. Operette. (B bérlet.)

Csütörtök: Doloval nábob leánya. Színmű. (C bérlet.)

Péntek: Árva László király. Dráma. Bemutató előadás. (A bérlet.)

Szombat: D. u.: Tatárjárás. Operette. Este: Árva László király. Dráma. (B bérlet.)

Virág a szállodal szobában.

(A bonvivánt tisztelői.)

A színészt követi a siker és megelőzi az érdeklődés. Ez a tanúsága az alábbi ki's történetnek is. Aradon még fel sem lépett a társulat új bonviván színésze: Gömöry László, máris feléje fordult az aradi lányok érdeklődése. Az aradi lapok cikkei, melyek a bonvivánt-katona szerencsétlenségéről szóltak, talán meg mélyítették ezt az érdeklődést, annyi bizonyos, hogy Gömöry Lászlót meglepetés érte tegnap, midőn Aradra érkezett.

A fiatal művész a Vadászúrtban vett szobát, s midőn kinyitotta szobája ajtaját: Virágdiszben állott a kis szállodal szoba. — Váza volt az asztalon s benne későn éjre öb-redt rózsák illatoztak. Az ágy felett egy óriási csokor volt jelképes tanúja a virágszerená rendezőjének. Még az ablakfüggönyökre is apró bokrétákat tűztek, melyek mint nagy színes pillangók táncoltak a belépő színész előtt.

— Mi ez? álmélkodott a művész.

A szobaasszony bizalmas titokzatossággal konferálta:

Egy fél óráig dolgoztak a szobában a kisasszonyok. Én is segítettem nekik. Azt mondták: látták a művész ur arcképét egyik papírkereskedés kirakatában s olvasták az újságban szomorú történetét s most azt akarják, hogy kedvesen érezze magát Aradon.

A fiatal bonviván meghatva ment az asztalhoz, amelyen egy arányi elefántcsontszíni papírlap feküdt. Egy névjegy. Rajta pár sebtiben odavetett kusza sor:

— A virágokat fogadja szívesen. Ezeket a sebesült katonának küldjük. A színésznek majd a színházban adjuk át — ha megérdemli. Üdvözlik: az aradi lányok.

A kis írás birtokában most Gömöry László a legboldogabb ember Aradon, de bizonyosan a — legirigyeltőbb színész!

* A Kősegy Egyesület vasárnapi zsurlán Alexander Bernát egyetemi tanár a Művészet forrásairól tart előadást. A tagok igazolványokkal, mások 2 koronás belépődíj mellett vehetnek részt a felolvasáson. Diák-jegy ára a pénztárnál 1 korona.

* A színházi iroda hírei. Tosca lesz az idény első operája Pardy Armand felléptével. A főbb szerepekben Várady Margit, Róna Dezső, Herold Ede és R. Tóth József fognak szerepelni. — Somlyó Aranka a társulat mezo-soprán énekesnője, akit a magyar királyi Opera szabadságolt, egy évre Aradra jön és a jövő hét szerdáján lép fel először a Cigánybáró című nagy operettben.

Megismétlődik Bulgária tragédiája.

(Leveretés győzelmes hadjárat után.)

Mindössze néhány esztendő és mégis mint ha a messzi múltból szállnának felénk a kísértetek: Bulgária porig megalázva, véresen fetreng a győztesek lábál előtt és békét könyörgött. A balkáni háboruban a vitéz bolgár nemzet miudent elért, amit fegyverével kivívhatott. Hátulról döfték bele a tört, a vitéz nemzet vérezett és Bulgária tragédiája beteljesedett: békét kellett könyörögnie, le kellett mondania mindenről, amit megszerzett, sőt a saját testéből is kihatottak egy darabot.

És ez a tragédia most megismétlődik. A bolgár nemzet a központi hatalmak oldalán vélte feltalálni boldogságát, a központi hatalmak támogatásával vélte elérni nemzeti ideálját: az ősi bolgár lakta területek egyesítését. A bolgárok mellénk álltak és megismétlődtek az első balkáni háboru csodálatra méltó hőstettei. A nagy nekilohanás Szerbia ellen, Szerbia letiprása, a nagy lendülettel végrehajtott macedóniai offenzíva, a románok súlyos veresége: egy-egy mozzanata a világháboru gigászi küzdelmeinek. Azóta a bolgárok fegyverrel kezükben védelmezték a vértel megszerzett ősi jussát. Majdnem egy évig álltak a bolgár katonák a határokon. És íme most egyszerre bolgár vereségekről, bolgár visszavonulásról érkeznek jelentések. A bolgár ellentállás megtörött, a vitéz katonák kénytelenek feladni azt, amit véres fegyverrel megszereztek. A tragédia megismétlődik. Hogy a sors a kulisszák mögött miként rendezte ezt a tragikus színjátékot, azt majd a történelem fogja megállapítani. A szomorú, a lesújtó, a rettenetes valóság az, hogy a nekünk, magyaroknak rokonszenves bolgár nemzetet megmagyarázhatatlan katasztrófia érte.

Az úszkübi hekatombák.

Majdnem pontosan fél évtizede annak, hogy Bulgária megalázottan, összetörve hevert a porban. 1913. június 29-én tört ki az egyenetlenkedés a bolgárok és szerbek között, akik az első balkáni háborut követő londoni békébe nem tudtak beletörődni. A bolgárok hadüzenet nélkül megkezdtek az ellenségeskedést a szerbek ellen és felvonultak az egész görög fronton. A legvéresebb csata Úszkübnél tombolt és a világ nem tudta, hogy ki volt a győztes. Napokig a legellentétezebb jelentések érkeztek, míg végül kiderült, hogy a szerbek visszaverték a bolgár támadást. Ugyancsak elkeseredett és véres küzdelem folyt Isztiplnél, ahol szintén a szerbek kerekedtek felül. A görögök ellen eleinte szerencsével operáltak a bolgárok és már-már úgy látszott, hogy a harcedzett bolgár seregek mind két ellenséggel megbirkóznak, amikor egyszerre július 3-án Románia elrendelte a mozgósítást a két fronton harcoló Bulgária ellen. Amíg a román sereg felkészült, borzalmas csaták viharoztak Macedóniában a bolgárok és szerbek között. Ezek az összeütközések már nem is csaták, hanem öldöklések voltak. A második balkáni háboru első felében diadalmas csatákat vívtak a bolgárok. Krivoláknál teljesen megsemmisítettek egy szerb hadsereget. A hadiszerencse azonban elpártolt a bolgároktól. Maga Ferdinánd bolgár király is helytelenítette a háborut és mindent elkövetett, hogy a vérontást beszüntesse.

Románia sátoja.

De ekkor már késő volt. A román kormány 1913. július 11-én kiadta a parancsot, hogy a román hadsereg vonuljon be Bulgáriá-

ba. A törökök is megmozdultak, hogy visszadják a bolgároknak a kölcsönt. Július 12-én a román csapatok már bolgár földön állottak. Az európai hatalmak ekkor már közbeléptek, hogy a balkáni államok között békét közvetítsenek. Fegyverszünetet nem sikerült létrehozni. A harcerekken tovább küzdöttek és a bolgár fegyvereket mindenütt kudarc érte. A törökök diadalmasan nyomultak előre és hamarosan elfoglalták Drinápolyt. A román hadsereg kardcsapás nélkül nyomult előre Bulgáriában és nemsokára Szófia előtt állt. Ekkor Ferdinánd táviratban fordult Károly akkori román királyhoz, hogy a bolgár kormány hajlandó teljesíteni a román követeléseket. Ekkor azután a nagyhatalmak közbelépésére úgy a törökök, mint a románok megálltak és Nisben fegyverszünetről kezdtek tanácskozni.

A bukaresti béke.

A hadviselő felek elhatározták, hogy a békétárgyalások Bukarestben lesznek. Július 29-én a szerb, montenegrói és görög megbízottak már Bukarestben voltak és tanácskozni kezdtek. Majd a bolgár és román meghatalmazottak tanácskoztak, de a megbeszélések nem

vezettek eredményre. Több napos tanácskozás után először Romániával egyezett meg Bulgária. 1913. augusztus 7-én létrejött a béke Bulgária, Szerbia és Görögország között is. Másnap a megbízottak aláírták a békeszerződést. A békekötés után megkezdődött a leszerelés. Ekkor adta ki Ferdinánd bolgár király azt a nevezetes hadparancsát, amelyben többek között azt mondja, hogy minden oldalról szorítatva alá kellett irni a bukaresti békét, mert a fáradt és kimerült Bulgária hátába kést döftek.

Hátra volt még Törökország. A nagyhatalmak megfenyegették a portát, hogy fellépnek ellene, ha nem marad nyugton. Ez hatott és nemsokára létrejött a béke Bulgária és Törökország között is.

A bukaresti békében Bulgária mindazt elvesztette, amit az első balkáni háboruban szerzett: Macedóniát és Drinápolyt is, ezenkívül át kellett engednie Romániának a bolgár Dobrudzsát. Ezzel Bulgária sorsa betelt. A kis állam két véres háboru után erősödni kezdett, veresztetését kiheverte és a világháboru második évében a központi hatalmak szövetségéhez csatlakozott.

Ferdinánd cár, ez a modern Tantalus, aki már-már a kezében tartotta a győzelem gyümölcsét, nem tudja az ígéret földjére bevezetni népét.

Minden akció reakciót szül.

(Válasz a győrmegyei határozatra.)

Néhány nappal ezelőtt megírta volt az Aradi Közlöny, hogy Győrvármegye zsidóellenes cikkéért hivatalosan üdvözölte Prohászka Ottokár dr. székesfehérvári római katolikus püspököt. Kommentárral közöltük e különös hírt, mert szokatlannak, sőt törvényellenesnek találtuk, hogy egy vármegye háborus munkássága a felekezeti ellentétek szításában merüljön ki. A vármegye határozatára felfajdult a győri zsidóság s „önvédelmi liga” megalakítására készül. Mint Győrből írják, az országban felmerült zsidó ellenes irányzatok, cselekedetek megnyilvánulása a komoly zsidó polgárok figyelmét komoly megfontolásra készítik és cselekvésre bírják, amely védelmi jellegű szervezkedés keretében történik. A győri önvédelmi liga megalakulását kívánja a győri izraeli hitközség előljáróságához intézett következő, rendkívüli közgyűlést kérő, indítvány:

Tek. hitközségi Előljáróság! Tisztelettel alulírott képviselőtestületi tagok a hitközségi alapszabályok 19. §-a alapján kérjük, hogy egy rendkívüli közgyűlést sürgősen egybehívni méltóztassék. Kérelmünk indokai a következők:

Ismeretes, hogy a zsidóság ellen az antiszemita sajtóban a legélesebb támadások és felekezeti elleni izgatások látnak napvilágot. Ismeretesek a sátorhajóhelyi és legutóbb a máramarosszigeti események, amelyek dokumentálják, hogy hittestvéreink minő zaklatásoknak vannak kitéve.

Az antiszemitizmus valósággal szervezkedik ellenünk és már odáig jutott a dolog, hogy az ország egyik hivatalos testülete, éppen Győrvármegye törvényhatóságának közgyűlése üdvözölte Prohászka Ottokár székesfehérvári püspököt, aki a legnyilvánosabban hirdeti a sajtóban, hogy a zsidók vagy keresztelkedjenek ki, vagy pusztuljanak.

Tekintetes Előljáróság! Létünk forog kockán! Mindezt mi nem nézhetjük tétlenül, hanem

nekünk is szervezkednünk kell! Az ország több hitközségében már alakultak önvédelmi ligák. Ezen önvédelmi liga megalakítása és a szervezkedés módzatainak megbeszélése végett kérjük a rendkívüli közgyűlést, sürgős egybehívását.

Íme az örök törvény: minden akció reakciót szül. Szegény ország! Mi szükség van neki antiszemitizmusra és zsidó önvédelmi ligákra!

Belépnek a csehek az osztrák kabinethe.

(Megfelelő intézkedések a Balkánon. — Megszüntette a király a lengyel légió bűntörését.)

Bécsből jelentik: Hussarek báró miniszterelnök meghívására Stöckel, a keresztény szocialista egyesület elnökhelyettese ma délután megjelent a miniszterelnöknel, aki kijelentette, hogy a bulgáriai seményekkel szemben megfelelő intézkedésekhez nyultak és hogy ezek a német birodalomhoz való rendíthetetlen viszonyainkat semmi főle módon nem érintik. Romániában a leszerelés és a löszerek az általunk megszállt területre való leszállítása rendszeresen és szerződészerűen folyik. Különösen az utóbbi időben igen kedvező jelentések érkeznek az ottani viszonyokról. A lengyel kérdésre vonatkozólag kijelentette, hogy az osztrák megoldásnak helyességétől rendíthetetlenül át van halva, mint valaha és hogy álláspontja még jobban érvényesül.

Bécs. Politikai körökben a helyzet nagyon komolynak látszik. Ugy tudják, hogy az események hatására alatt koncentrációs kabinet alakul, melyben az összes nemzetiségi pártok és a szociáldemokraták is képviselve lesznek. A tárgyalások már meg is indultak. A parlament összehívásának terminusa október 1.

Bécs. Ma délután az uralkodó fogadta a lengyel klub elnökét és közölte vele, hogy tekintettel a lengyelek sok ártalmát okozását tanúsító összetartására a monarchia többi csapataival, a Máramarosszigeten ellenük folyó pernek teljes megszüntetését rendeli el.

HIREK.

„A román amnesztia nem lesz cseh amnesztia.“

(Budapesti munkatársunktól.) Hetekkel ezelőtt az a hír járta be a sajtót, hogy a Romániával folytatott háború következtében keletkezett büncselekmények elkövetői királyi kegyelemben részesülnek és ez a kegyelem kiterjed azokra is, akiknek ügyében már bírói ítélet hozott.

Annak előrebocsátása után, hogy a híradás ebben a formájában semmiesetre sem felel a tényállást, ma jól informált helyen e kérdésről azt a felvilágosítást kaptam, hogy ebben az ügyben folynak ugyan munkálatok, azok azonban semmiesetre sincsenek még a befejezés stádiumában.

Valószínű, hogy a királyi kegyelem kiterjed majd azokra, akik önhibájukon kívül estek bűnbe, vagy akik hősiés magaviseletükkel érdemeket szereztek a bűnbocsánatra. Arról azonban nincsen szó, hogy mindenki, minden bűnös egyformán amnesztiaiban részesüljön.

Informátorom, aki ebben az ügyben nem óhajtott bővebb közlést tenni, nyilatkozatát, amelynek minden részét ezúttal nincsen módomban nyilvánosságra hozni, ezekkel a sokat jelentő szavakkal fejezte be:

— A nélkül, hogy a részletek tekintetében közlést tennék, kijelenthetem, hogy a román amnesztia semmiesetre sem lesz cseh amnesztia!

Ez a kijelentés sokkal többet mond, mint egy kéthasábos nyilatkozat.

— A miniszterelnök utazása. Bécsből jelentik: Wekerle Sándor miniszterelnök ma éjjel a személyvonaton visszautazott Budapestre.

— Csapataink dicséretes részvétele a Maas melletti csatákban. Budapest, szeptember 27. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti. Olasz harctér: A tirolli és Venedizai hegyi arcvonal hosszában tüzéségi harcok és járőrcsatározások.

A nyugati harctéren az osztrák-magyar csapatok dicséretre méltó részt vesznek a Maastól keletre folyó harcokban. — A vezérkar főnöke.

— A bolgár király leányai Bécsben. Bécsből jelentik: A bolgár király leányai Nadesda és Eudoxia hercegnők ma reggel a balkán vonattal Bécsbe érkeztek. A két királyi hercegnő a bolgár király magyarországi birtokára fog utazni.

— Clemenceau vitéségi érmét kap. Bernből jelentik: A nizzai rokkantak és hadiszolgálatból elbocsátottak nagy szervezkedő gyűlést tartottak a minap Nizzában. A fellábu és nyavatörős hősök egyhanguan határozatot fogadtak el, mely szerint Clemenceau a háború egyik legvitészebb katonája is megérdemli a hadikeresztet. A kiszuperált poilu-k nagy érdemük tudják be ugyanis, hogy hajlott kora és elfoglaltsága dacára katonáit gyakran meglátogatta az első vonalakban is, hogy bátorítsa és erősítse őket.

— Rendelet az erdélyi épületek helyreállítására. A hivatalos lap mai száma kormányrendeletet közöl, amely az erdélyi hadműveletek folytán elpusztult, vagy megrongálódott épületek helyreállításához szükséges anyagot és munkaerőt biztosítja. A rendelet szerint az ilyen épületek helyreállításához szükséges közzsükségleti cikkek birtokosai a maguk közzsükségletét meghaladó mennyiséget kötelesek a törvényhatóság első tisztviselőjének felszólítására a hatóságok átengedni. A törvényhatóság első tisztviselője az építéshez szükséges cikkek termelésével foglalkozó üzemek birtokosait kötelezheti, hogy üzemüket az általa megjelölt módon folytassák, vagy a személyzettel együtt használatra engedjék át. Ha a helyreállítás munkáját bérmunkások alkalmazásával nem lehetne biztosítani, akkor a hatóság a munkaképes egyéneket kirendelheti munkálatokra. A rendelet érvénye az elpusztult erdélyi vármegyék területére terjed ki.

— Elhunyt igazgató. Budapestről jelentik: Gerő Nándor, a salgótarjáni kőszénbánya r.-t. igazgatója meghalt.

— A drezdai vasúti katasztrófa magyar áldozata. Berlinből jelentik: A drezdai katasztrófa áldozatainak száma az eddigi megállapítás szerint negyvenegyre emelkedett. A halottak között van Timár István népfelkelő hadnagy, Timár kir. tanácsosnak, a berlini magyar egyesület volt elnökének fia.

— Bratianu letartóztatása előtt. Bukarestből jelentik: „Vége van“ címmel a Steagul című félhivatalos lap a következőket írja: — Vége van, Bratianu ur és társai! Vége van a politikai rablásnak, a brigantizálkodásnak, a terrorizmus korának. Vége szakad megvető gögötöknek és orocátlan nemtörődömségteknek, amely az egész országnak veszedelme volt. — Most nyugodtabb helyre vonultok vissza. — Megosztjátok azoknak a sorsát, akik az igazságszolgáltatással rossz lábon állanak. A törvényt, amely védett benneteket, a viszonyoknak megfelelően megváltoztatták, azokhoz a viszonyokhoz idomították, amelyeket magatok teremtettetek. Negyven év előtt, amikor a miniszteri felelősségről szóló törvényt megalkották, senki sem álmodta, hogy akadion román kormány, amely ilyen mélyre sülvedien. A Bratianu-kormány ellen ez a törvény elégtelennek bizonyult, mert nem volt mód a volt kormány tagjainak letartóztatására. Szükség volt e szerint a törvény megváltoztatására. A vizsgálóbíró jogaival rendelkezik és módjában lesz azoknak letartóztatása, akiknek szabadlábon való védekezése károsan befolyásolja az igazságszolgáltatás menetét. Vége van, tisztelt liberálistársaik! Körülbelül harminc év előtt egyik vezetőférfia a liberális pártnak azt mondta, hogy ti érdekesonort tagjai vagytok. Azóta mind mélyebbre sülvedtetek s ma gonosztevők bandája vagytok. Utótt az órák Szójjelmentek, mindegyik a maga cellájába s azok, akiket félrevezettetek, újra rátérnek a becsületesség és igazságosság útjára.

— Eljegyzés. Rosenfeld Szerénkét eljegyezte Hammer Mór. (Minden külön értesítés helyett.)

— Amerikában üldözik Németország régi szállítót. Bernből jelentik: Newyorki lapok mesélik, hogy mostanában nagy érdeklődést kelt az a vizsgálat, amit Newyork-állam kormányzója indított a Becker cég ellen. Ez a Becker-Steel Co. volt ugyanis az a gyár, mely a háború alatt a Deutschland tengeralattjáró utján különleges fémekeket szállított Németországnak. A Becker-gyár specialitásai közé tartozik a tungstenum és a vanádium nevű fémkeverék, amire a repülőgépek és motorok gyártásánál nagy szükség van. Egyenesen ezért küldték ki hozzá két ízben Németországból a messzejáró buvárnaszádokat. Jóllehet ez a szállítási ügylet már két éves múlt az amerikai inkvizíció kiderítette a Becker-cég relikcióját a németekkel és most híroság elé állították a gyár vezetőit, mérnököit, mindazokat, akiknek Németország felfegyverzésében valami részüik volt. Egész Amerikában nagy izgalommal várják most, milyen ítéletet szabnak Beckerre a vanádiumért?

— Nőhitoktató. Szokatlan dologra határozta el magát az aradi református egyház vezetősége. A hittant ugyanis az iskolában eddig kizárólagosan lelkészek, hittanárok, vagy teológiát végzett hitoktatók tanították. A háború folyamán azonban annyi egyházi munka szakadt az egyház élén álló lelkészre és segédlelkészre, hogy a munkatöbbletnek erejük minden megfeszítése mellett sem tudnak elegendőt tenni. Így kellett megalkodniuk a viszonyokkal s a női felsőkereskedelmi iskolában egy tanerőt bíztak meg a hittan tanításával. — Ebben a dolcban alighanem Aradé lesz az utörés dicsősége.

— Keresik a bécsi merdita gyilkosát. Hercl Regina bécsi rendőri felügyelet alatt álló nő megismerkedett egy katonával, akit elvitt a lakására. A katona korán reggel eltávozott a nő lakásáról. Dél felé a házbelleknek gyanus volt, hogy Hercl Regina nem mutatkozik, hementek a lakásába, ahol vérben fekvő találták. A bécsi rendőrség táviratilag értesítette az aradi rendőrséget az esetről. A hatóság 2000 koronát tűzött ki a tettes kézrekerítőjének.

— Keresk. szakoktatás. Okt. 1-én új tanfolyam veszi kezdetét. Könyvelés, gyors- és gépirás, számtan stb. Beiratkozások Engel gyors- és gépiróiskola Lázár Vilmos-u. 2.

— Az árvizsgáló bizottság munkában. Ma délelőtt értekezletet tartott az árvizsgáló-bizottság Lócs Rezső helyettes polgármester elnöklésével. Az értekezlet örömmel vette tudomásul a kereskedelemügyi miniszter leiratát, amelyben megerősíti a miniszter Lócs Rezsőt az elnöki tisztségben. Az aradi vendéglősök beadványban kérték az árvizsgáló-bizottságot, hogy a jelenlegi drágaság alapján változtassák meg az étlap árakat. Az értekezlet a vendéglős beadványát felküldte az Országos Ármegállapító Bizottságnak véleményezés végett. A bizottság a beadvány tárgyalásánál rájött, hogy a vendéglői árak megállapításánál tévedés csuszott a jegyzőkönyvbe. Ugyanis a 9 koronás menünél nem 15 deka húst köteles a vendéglős felszolgálni, hanem 10 deka pecsenyét. Több panasz érkezett a bizottsághoz, hogy különösen a cipőfelsőrészért, fehérnemű tisztításért és a drogueriai cikkekért horribilis összegeket kérnek. Az értekezlet elhatározta, hogy ez ügyben vizsgálatot indít és szakértői bizottsággal állapítja meg az árakat. Egyesek kérdést intéztek az árvizsgáló-bizottsághoz, hogy a bor és sör közzsükségleti cikk-e? Az árvizsgálóbizottság ebben az ügyben úgy határozott, hogy egyik sem tekintendő közzsükségleti cikknek.

— Halálozások. Dr. Heitz Nándor aradi ügyvéd ma hosszabb szenvedés után elhunyt. Dr. Heitz régebbi idő óta cukorbeteg szenvedett, az utóbbi hetekben több kisebb operáción ment keresztül, míg végre ma szenvedésétől megváltotta a halál. Özvegye és két kisleánykaja gyászolják.

A függöny legördült. Finita la comedia! Az öreg komédiás lejátszotta legnagyobb szerepét és a közönség tapsai elől elszökött — egy jobb hazába Szabó Lajos László, az aradi Nemzeti Színháznak hosszú idejű volt tagja folyó hó 26-án meghalt. Hosszu színészi pályáján csak jóbarátokat és szerető pályatársakat szerzett magának. Emléke ezeknek a lelkében sokáig ott fog élni a jó emberről és a jó színészről. A sors hosszú élete ellenére is kis szerepkört szánt neki az életben is, a színpadon is, de a kis szerepkörben maga volt a jóakarát és némes huzgalom. Azért a nagy közönség, mely kifürkészi és meglátja a nagy hibákat és a parányi erényeket egyaránt. — Szabó Lajos Lászlót a kötelességtudás katonájának tanulta megismerni és sokáig keresni fogja még, ahol utoljára látta: a színpadon!

— A spanyol betegség pusztításai. Egyre nagyobb arányokat ölt a spanyol betegség s a hatóságok tehetetlenek a veszedelmes járvánnyal szemben. Debrecenben és Hajdumegyében 2 hét óta pusztít a járvány. Debrecenben 3000 ember fekszik betegen és tegnap öt haláleset történt. A Darabos-utca egyik házában egy 19 tagból álló család valamennyi tagja megbetegedett. A polgármester az összes iskolákat bezáratta. A gyógyszerészek a nagy receptiórgalmat alig tudják lebonyolítani. — Egerben igen hevesen lépett fel a spanyol betegség. A főgimnáziumban eddig 115 megbetegedés történt. A gimnáziumot és főreáliskolákat be kellett zárni. A városi és vármegyei főorvos is megbetegedett spanyol náthában. Eddig hat halálozás fordult elő. Nagyváradon tegnap három halottja volt a spanyol betegségnek. — Ungváron ezernél több a betegek száma. E betegség főként az iskolákban pusztít. A főgimnázium internátusában 55, a felső kereskedelmiben 30 megbetegedés fordult elő. Nagyon heves a járvány a környékbéli falvakban. Porosztón magában huszan haltak meg spanyol betegségekben. A vármegye majdnem valamennyi iskolájában szünetel a tanítás. — Nagykanizsán az összes iskolákat be kellett zárni a járvány miatt. — Székesfehérváron tegnap ketten haltak meg spanyol náthában.

Budapestről jelentik: A spanyol járvány úgy látszik olyan stádiumba lépett, hogy mindig komolyabb és komolyabb mértéket ölt. — Annyi áldozata van már, hogy méltán felhívta az egészségügyi hatóság figyelmét. Ma Budapestben 14 iskolát zárt be a hatóság és rövidesen elerjük, hogy minden nyilvános tanintézetben az előadások szünetelni fognak. Ma hivatalosan tudatják, hogy hozzávetőleges adatok szerint ma már 100.000-re teszik azok számát, akik a fővárosban spanyolbetegségekben szenvednek.

— Románia vesztesége hadianyagban az odesszai robbanás alkalmával. Bukarestből jelentik: Románia az odesszai robbanás alkalmával a következőket vesztette hadianyagban: elpusztult az egész egészségügyi felszerelés, amelyet Zastavában halmoztak föl. — Értéke körülbelül harminc millió volt. Ezt az anyagot az országból Odesszába szállították, ami szintén bizonyítéka a Bratianu-kormány örült garázdálkodásának. Félt, hogy az automobil alkotórészek nagyrésze szintén elpusztult és pedig teherautók, gumifabroncsok és karosszeriák. Négy raktár Odesszától délre sértetlen maradt. Zastavában és környékén halmozták föl az egész ukrán tűzserégi anyagot, ami teljesen elpusztult. Érdekes, hogy a tíz Szalovikov táboraiban és raktáraiban, körülbelül egy kilométernyire Zastavától, tört ki. Valószínű, hogy a zastavai raktárakat a légnyomás semmisítette meg. A katasztrófa hasonlósága a kieviehez, amely a világháború kitörése óta a legnagyobb volt.

— Csecsemőgondozók Aradon. A helybeli Szeferia Szövetség. anya- és csecsemővédelemre folyó évi október hó 1-től két helyen tart fenn csecsemőgondozó intézetet (dispensáre) és a munkásbiztosító pénztárral egyetemben azzal adja tudtul ezt a közönségnek, hogy ezen gondozó intézetek egyike rendelkedd, csütörtök és szombaton délután 3½—4½ óráig a munkásbiztosító pénztár földszinti rendelőintézetében a város déli részére, a Marostól a Kapa-, Teleky-, Deák Ferenc- és Petőfi-utcák által határolt terület részére. A második rendelő-intézet az Orczy-utca 4. szám alatt van a város északi területe részére, rendelő órák: hétfőn, szerdán és pénteken délután 3½—4½ óráig. Ezen intézetekben a szegényebb néposztály, valamint a munkásbiztosító pénztár minden csecsemője részéről általában orvosi tanács és gondozás, gyógyszerekben, esetleg tápszerekben.

— Ellélt tejdrágító. Dogyán Péterné gáji asszony a mai hetipiacon a tej literjét 2.40 koronáért árusította. Petkovics Béla rendőrfelügyelő az árdrágító asszonyt ezért elféltette. Grunáz László dr. rendőrkapitány, mint kihágási bíró tárgyalt ez ügyben, aki az árdrágító asszonyt 5 napi elzárásra és 50 korona pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet jogerős.

— Örültek, de loptak. A gyulai rendőrség telefonon értesítetté az aradi rendőrséget, hogy Dániel Lajos 22 éves. Hermann Lajos 24 éves és Brun Dávid elmebeteg több ezer korona értékű fehérnemű ellopása után megszöktek az elmebetegintézetből. Utjukat valószínűleg Arad felé vették. A rendőrség nyomozást indított a három elmebeteg kézrekerítésére.

— Cérnakiosztás az Ipartestületben. A Pamutközpont által leküldött kevés cérnát úgy a férfiszabók, mint a női szabók között kiosztják, szombat, vasárnap és hétfőn, mindenkor a déli órákban. Ha valamely érdekelt fél ezalatt az idő alatt nem venné át a részére kintalt cérnamennyiséget, az a jelentkezők között fog szétosztatni.

TÖBB, MINT SZÁZ apróhirdetés olvasható az Aradi Közlöny vasárnapi számában: Vevők—eladók, alkalmazottat keresők és alkalmazottak egymásra találnak az Aradi Közlöny apróhirdetését után.

LEGUJABB.

Javul a bolgárok helyzete. — Segítséget ígérünk Törökországnak is.

Bécsből jelentik a Pester Lloydnak: A bolgár-macedón harctéri helyzettel kapcsolatban nem lehet azt mondani, hogy a bolgárok mindennél rosszul verekedtek volna. Különösen azon a fronton, amely a monarchia szempontjából fontos, Szerbia körül, fényes teljesítményeket végeztek. A nyugat felé elolt részei a bolgár hadseregnek már csak laza érintkezésben vannak az albániai csapatokkal. Ugyilátszik, hogy a legfőbb bolgár hadvezetőség hatáskörén kívül esnek. Fontos azonban annak a megállapítása, hogy a szövetséges hadvezetőségek megvannak arról győződve, hogy a lehetőség határára belől ellensúlyozni tudják azokat az eseményeket. Már jelentettük, hogy a központi hatalmaknak az a törekvése, hogy a bolgárok súlyos helyzetén minden rendelkezésükre álló eszközzel segítsenek, még mindig fennáll, a csapatszállításokat már meg is kezdték. Az entente hátrányára szolgáló rossz telep, valamint a hadtápvonalak berendezése és más jelentkező nehézségek és körülmények lehetővé fogják tenni, hogy nagyobb erejű csapataink megtegyék majd kötelességüket.

Hadvezetőségeink a legnagyobb bizalommal remélik, hogy a segítő csapatok elérnek akkorra azokra a helyekre, ahol szükség

lesz rájuk és minden tekintet nélkül a Bugáriában lejátszódó eseményekre olyan új frontot alkotnak, hogy a monarchia részéről nyújtandó és a balkán helyzettől függő segítség biztosítható lesz. Katonai részről arra fektetik a főszűlyt, hogy Törökországnak és a mai helyzetnek megfelelő segítséget nyújtsanak és mindent elkövessenek, hogy keleti összeköttetésünket szabadon fenntartsuk. Erre az összeköttetésre csak a Szófia—Drinápoly—konstantinápolyi egy vágányú vonal, a dunai út és a Fekete tenger áll rendelkezésünkre. Ennek biztosítására a szükséges csapatokat és hadianyagot rendeltetési helyére juttatjuk.

Köln. A Kölnische Zeitung egyik berlini sürgönye jelenti: Bulgária katonai és politikai helyzetének megszilárdítása előrehaladt. Todorov tábornok a bolgár főparancsnok a szövetségesek legfőbb hadvezetőségével, melytől utasítást kért, egyetértésben cselekszik.

Bécs. Macedón front győzelmes hadvezérének neve Franze de Esprey, aki 3 hónap óta parancsnokolt Szalonikiben. Az első marnai csata alkalmával az ötödik hadsereg vezére volt.

London. Hivatalos szalonikíi jelentés: Az angolok bevonultak Strumicába.

Német kormányválság.

(Jelentések a nagy entente offenzíváról.)

Berlinből jelentik: Politikailag jól informált körökből azon a nézetet vannak, hogy a lappangó kormányválság a következő héten ki fog törni és mélyreható változásokra van kitéve. Eddig csupán az bizonyos, hogy az eddigi centumból haladópartiakból és szocialdemokratákból álló kormánytöbbség a jövőben is meg fog maradni. E többséget esetleg még a nemzeti liberálisok belépése is megerősíti.

Berlinből jelentik: Stein hadügyminiszter lemondásáról elterjedt híreket megcáfolják. A hadügyminiszter a Bulgáriából érkezett jelentések nyomára ma Berlinbe érkezett.

Berlinből jelentik: 27-én este Arrasból, Perromból Chambre felé vezető utak között és a Chateletől nyugatra levő Szigfried front ellen az angolok és amerikaiak hatalmas csapat és anyag felhasználásával támadást kezdtek. Chambrai irányában a támadások területet nyertek. A Champagneban, valamint az Argonok és a Maas között a franciák és amerikaiak megismételt súlyos támadásai meghusultak.

Francia jelentés: 27-én a francia csapatok támadásával tegnap Sulypesz és az Argonok között eredményesen fejlődött ki. A hatalmas első német állást a francia csapatok fényes támadással körülbelül 35 kilométeren elfoglalták és egyes pontokon rajta túlhaladtak. A Havaren ferme, továbbá Tahure és Mesnil községek határmunkba kerültek. Az eddig ejtett foglyok száma több mint 700. A támadást ma reggel ismét megkezdtük és a rossz időjárás dacára kielégítő eredményeket értünk el.

Amerikai jelentés: Az első hadsereg ma reggel Verduntól nyugatra 20 kilométeres fronton támadásra indult és 7 mérföldes mélységben nyomult előre. Csapataink átérték a Forgas patakot. Eddig több mint 5000 foglyot ejtettünk.

Angol jelentés: Reggel 5 óra 20 perckor

Haig a Sensel folyótól délre széles fronton támadást indított. Az első jelentések kielégítő előrehaladásról számolnak be.

Negyed vagon liszt a repülőgépresek közt.

(Katonai szállítmány letiltása.)

Az aradi rendőrség és katonai rendőrség ma nagyszerű fogást csinált: a vasuti állomáson huszonöt métermázsza nulláslisztet kobozott el, amit valaki, akinek személyét mindezt ideig nem lehetett megállapítani, furfangos módon akart kicsempészni Ausztriába, valószínűleg Bécsbe.

A katonai rendőrséghez beosztott Leitersdorfi Sándor egyéves önkéntes megtudta, hogy nagyobb mennyiségű lisztet akarnak kicsempészni Aradról. Közölte értesülését Petkovics Béla rendőrfelügyelővel s most már közösen láttak neki a munkának, hogy a kicsempészést megakadályozzák és a lisztet elkobozzák.

Megtudták, hogy a repülőpótszázad a repülő-telepről a közuti vasút sinein egy vaggont szállított a vasuti állomásra. A vagonba a leégett hangárok megmentett alkatrészeit: vasdarabokat, gerendákat, hengereket helyeztek. Leitersdorfi és Petkovics ma délután kísérték a vasuti állomásra és megtalálták a vaggont, amely az indulásra kész 681. számú tehervonathoz volt csatolva. Természetesen azonnal intézkedtek, hogy a vaggont lecsatolják s a tehervonat nemsokára a vagon nélkül robogott ki az állomásról. A vaggont a repülőpótszázad az ausztriai Sigmundsherbergbe irányította.

A nyitott vagon tömve volt vasdarabokkal és hengerekkel. Alul azonban feketére festett hosszukás ládákat vetek észre. Petkovics rendőrfelügyelő vasuti munkások segítségével délután fél 4 órától esti fél 7 óráig lerakatta a hangár-alkatrészeket. Ekkor szabadok lettek a ládák, amelyekben egyenként repülőgép-alkatrészeket szoktak szállítani. A ládákat kátránypapírral takarták be. Kilenc kisebb és három hosszukás láda került elő. Az egyik ládát felnyitották és benne néhány zsák nulláslisztet találtak. Felbontották a többi ládát is így összesen huszonöt métermázsza nullás liszt került elő. Petkovics rendőrfelügyelő fuvarost

fogadott, a lisztet a városházára szállította, a hol elkobzottnak jelentették ki.

Az ügyet, minthogy üsempészésről van szó, áttették a rendőri büntető bírósághoz. A rendőrség most abban az irányban nyomoz, hogy ki adta fel a vasuton a küldeményt. Alapos a gyanu, hogy a repülőszázad valamelyik katonája akarta a lisztet kicsempészni. Ez különben nem az első eset, hogy repülő-katonák élelmiszereket akarnak kicsempészni Ausztriába, főleg Bécsbe.

A rendőrség különben a liszt elkobásáról jelentést tesz a közérlemezési miniszternek. Valószínű, hogy a miniszter a 25 méterházas lisztet a Haditermény aradi kirendeltségének rendelkezésére fogja bocsátani.

„Van annak, aki meg nem issza:“

(A kalafati szállodának megkerült tolvaja.)

Előző számunkban közöltük már, hogy Grünstein Matild volt kalafati szállodánának eltűnt 4000 koronája. A rendőrség erélyes nyomozást indított, amelynek eredményeképpen kitért, hogy a tolvaj már két nap óta a rendőrség foglya.

Németh Pálné, aki a Fürdő-utcában lakik, már napok óta örült károként folytatott. Meghelt ismerőseit magánál ahol azután reggelelőig tartó recókat rendezett. A társaság a végén alaposan berugott. Nagy botrányokat okoztak ezek a részeg nők az utcákon, úgy, hogy a rendőrségnek kellett több ízben közbelépni.

Csütörtökön délelőtt az egyik Vilmos császár téri kereskedő telefonált a rendőrségre, hogy egy részeg nő 1000 koronásokat akar váltani. Kovács Károly detektív elment a jelzett üzletbe és ott igazolásra szolgáltatta fel a gyanús külsejű asszonyt.

— Németh Pálné vagyok! — mondotta az asszony. Mit akarnak tőlem! — kiabálta fenyegető tekintettel. Nem loptam én meg senkit.

Kovács detektív rendreutasította a harcias asszonyt, majd pedig bekísérte a rendőrségre.

— Honnan van magának annyi pénze? — kérdezte a detektív Németh Pálnétól.

— Van annak, aki meg nem issza! — mondotta kevéten az asszony. Különbön is hogyha olyan nagyon kíváncsi rá, hát megmondhatom, — a finm küldte Amerikából.

A detektív azután keresztkérdések alá fogta a gyanús nőt és kitért, hogy Németh Pálné még a pénz-értékével sincsen tisztában. Az ezelőkoránál azt mondta, hogy 100 korona. Mivel a rendőrségnek az asszony viselkedése és beszédmódora gyanús volt, előzetes letartóztatásba helyezte.

Már-már szabadon akarták bocsájtani Németh Pálnét, amikor Grünstein Matild feljelentést tett a rendőrségen, hogy 4000 koronáját ellopták.

Ekkor a gyanu Némethnére irányult, aki sok keresgélés után bevallotta, hogy a pénzt ugyan nem lopta el, hanem találta kedden délelőtt, amikor Grünstein Matild szobáját surolta. Elmondotta a tolvaj nőnek, hogy tudomása volt arról, hogy az asszony az ismeretlen bankokat. A rendőrség az asszonyt a büntető törvénykönyvnek megfelelően a büntető eljárás alá vonták.

KÖZGAZDASÁG.

A pénzügyi szállítások hatása a tőzsdére.

(Bécsi zárva volt a börze.)

A pénzügyi helyzet izgalmas érdeklődést váltott ki a budapesti tőzsdén és pénzügyi körökben. A tőzsdét hivatalos megnyitása után az értékpapírokba verődve tárgyalták az értékpapírok árható jelleményeket. Meghatározott értékpapírok esetében a tőzsdetanács elnöke a tőzsdétől kívül álló közönség részére a tőzsdén lepte el a tőzsdetanácsot.

A tőzsdén a közönség nagy része azt kívánja látni, hogy a tőzsdén helyettesítő tőzsdén a tőzsdétől az értékpapírokat és

csak akkor kezdték meg a forgalmat, amikor a helyzet az egyik vagy másik irányban tisztázódott. A bankok vezetői a tőzsdén forgalom megnyitását kívánták, mert szerintük nyugtalanságra nincs ok és mert ők hajlandók felvenni a papírokat, ha a közönség várakozás ellenére nagyobb mennyiségben jelentkeznek, mint eladók.

Ezen szemben többen a múlt évi események emlékeztetést végett a forgalom feltűggesztése mellett harcoltak.

Minthogy a megbeszélések közben elkezdett a tőzsdén forgalom megnyitásának ideje és még nem volt megnyugvás. Munk Péter, az Értékpapírkereskedők Egyesülete elnökének javaslatára elhatározták, hogy egyelőre nem kezdik meg a forgalmat, hanem formális tanácskozásra ülnek össze és ezen fognak végleg dönteni.

A formális tanácskozást Kovács Géza, a Hitelbank igazgatója nyitotta meg, mire Munk Péter a forgalom megszorítására vonatkozó javaslatát terjesztette elő. Szerinte minimális árfolyamok megállapítása szükséges.

Heim Jackvoss, a kontremin ismert tagja, a kompenzációs eljárást javasolta. Wertheimer Adolf, a Kereskedelmi bank igazgatója legfeljebb 5 százalékkal redukált árfolyamok megengedését kívánta. Horovitz tőzsdetanácsos a tőzsdé bezárását követelte. Kovács, a Hitelbank igazgatója ezt ellenezte, mert nyugtalanságra nincs ok és csak a közönséget alarminozzák ezzel a rendszabállyal. Többek hozzászólása után végül is abban állapodtak meg, hogy bevárják a hivatalos jelentést és a bécsi tőzsdé intézkedéseket.

Kinos feltűnést keltett, hogy a kormány tőzsdébiztosai közül egyik sem jelent meg és hogy a kormány teljes tájékozatlanságban hagyta a tőzsdét. Közben híre jött, hogy Bécsben megkezdtek az értékpapírokat és a kezdő árfolyamok átlag 20—30—50 koronával voltak olcsóbbak.

Tizenöt óra után úgy határoztak, hogy minimális árfolyamokat állapítsanak és erre a célra külön bizottságot küldtek ki.

A hivatalos üzleti forgalom délután két órakor ért véget, de jóval ezután még tele volt a terem, eladókkal köröztek ismét fizetéseket és csak 3 órakor ürült ki teljesen a terem. A mai árfolyamok a következők: Magyar hitel 1290—1292, Osztrák hitel 820, Fabank 900, Forgalmi bank 600—91, Agrár bank 1000—1002, Hazai bank 590—92, Magyar bank 900—02, Kereskedelmi bank 800, Konkordia 830, Viktoria 1700, Salgótarjáni 1160, Ganz-Danubius 400—4200, Rimamurányi 1075—85, Klotild 600.

Bécsből jelentik: A bécsi értéktőzsdén az angol csapatok Bulgáriába való bevonulása miatt az árfolyamok nagymértékben estek annál is inkább, mivel a piac felvevő képessége az utóbbi napokban nagyon csekély volt. A legérzékenyebb veszteség a török papírokat érte. A török dohányértékek 145 koronával, a török valuta értékek 147 koronával estek, a bankértékek 20—47 koronával, a vasértékek 43—88 koronával, az államvasuti értékek 60 koronával, a köszénértékek 118 koronával, a villamossági részvények 70 koronával estek. Míg a spekulációs eladások megszűntek, mérsékelt javulás állott be, amely azonban a budapesti eladások miatt csakhamar elenyésztett. A korlátértékek 50—120 koronával estek. Az értékpapírok ellanyulásától függetlenül a beiktetési piac megtartotta nyugodt magartartását. A hadikölcsönök és egyéb állami értékek árfolyama nem változott.

— Aradi tőzsde. A legcsekélyebb vételkedv sem mutatkozott a mai tőzsdén, amely a külpolitikai események hatása alatt deprimált hangulatban nyit meg, de mégis felütközött az a józan fellogás az aradi papírok kifizető intézetének a papírral, amelyeket érdemesebb várakozni. A mai árfolyamok a következők: Aradi Első Takarékpénztár 2100, Aradi Második Takarékpénztár 2600, Ipar- és Népbank 675—675, Polgári Takarékpénztár 252, Állami 230, Közgazdasági Bank 230, Központi Takarékpénztár 225, Sertésztelep 453.

— A pénzügyi tisztviselők lejáró felmentésének meghosszabbítása. Az aradi kamara a terület valamennyi pénzügyi tisztviselőnek a követhető átiratot küldte meg: A m. kir. pénzügyminiszter a követhetőket közli: A pénzügyi tisztviselőknek a katonai, illetve népielköli szolgálat alól való felmentése nagyrészt folyó évi november, december hónapok végével lejár, a pénzügyminiszterlumbeli munkatorlás elkerülése céljából szükséges tehát, hogy a felmentések meghosszabbítására irányuló kérelmeket (névjegyzékeket) oly időben terjesszék elő a pénzügyi tisztviselőknek, hogy azokat a kamara legkésőbb október hó 20-ig megkaphassa s felterjesztesse a pénzügyminiszter urhoz.

A szerkesztésért felel
STAUBER JOZSEF.

NYILTTÉR.

As ezen rovat alatt közölték: nem vállalunk felelősséget.

Ózv. Szabó Lászlóné szül. Steindl Julianna mint mélyen sújtott hitves a maga, illetve gyermekei Margit férjezett Szibenliszt Jenőné, Erzsébet és Sándor, úgy az alólítottak, valamint számos rokon, ismerős és barátai nevében is mélyen megtört szívvel szomorúan jelentik a felejthetetlen jó férj, illetőleg hőnkeresett édesapa, após, sógor, nagybácsi, rokon és jóbarát

Szabó Lajos László

nyug. színes

1. évi szeptember hó 26-án d. e. 9 órakor, életének 63-ik a boldog házasságának 15-ik évében, hosszas szenvedés után a Mindenható rendelkezéséhez képest történt gyászos elhunytát.

Az Istenben boldogult földi maradványai f. hó 26-án d. u. 4 órakor fognak a Varjassy József-úton 1. sz. gyászházban a református egyház szerint tartandó ima után, a helybeli felső temetőben örök nyugalomra helyeztetni.

Legyen a hant könnyű kiszervezett porai feléti. Arad, 1918. szeptember hó 26-án.

Szibenliszt Jenő cs. és kir. tart. főhadnagy, veje. Ózv. Steindl Károlyné szül. Pichler Mária, Steindl György, Varga Imre és neje szül. Steindl Berta, sógor és sógornői, Steindl Béla és neje szül. Gollent Mariska és gyermekei, Czapp Gyula cs. és kir. százados és neje szül. Varga Rozsika és gyermekei, unokahugai és öccsei. 15

Varga Imre első temetkezési intézete Arad, Andrassy-tér 13. Telefon nappal: 37. Éjjeli szolgálat: 738.

Ózv. Monráth Józsefné szül. Steiner Magdolna mint édesanyja, a maga, illetve gyermekei József, Lajos és Rozsika férj, Brunnschöckel Eszteróné úgy az alólítottak, valamint számos rokon, ismerős és barátai nevében is mélyen megtört szívvel szomorúan jelentik a felejthetetlen jó fű, illetőleg testvér, sógor, nagybácsi, rokon és jóbarát

Monráth Dezső

molnár

1. évi szeptember hó 26-án reggel 7 órakor, életének 26-ik évében a Mindenható rendelkezéséhez képest vérsíjánul történt gyászos elhunytát.

Az Istenben boldogult földi maradványai f. hó 28-án délután 6 órakor fognak a Zsigmonddháza 90. sz. állati saját házából, a rom. kath. egyház szertartása szerint az ujaradi temetőben levő családi sírkertben örök nyugalomra helyeztetni.

Az engedélytől gyásznapja időzta az elhunytak lelki átvétel f. 6. október hó 8-án d. u. 9 órakor fog az ujaradi plébánia templomban az egék Urának bemutatattatni.

Áldás és béke bocsájt!

Zsigmonddháza, 1918. szeptember hó 26-án. Brunnschöckel Eszteróné, sógora, Monráth Józsefné szül. Steiner Magdolna, sógornője, Wágner Nándor cs. és kir. tart. főhadnagy, Jászai Jenő és neje szül. Steiner Franciska, nagybácsi és nagybácsi, Brunnschöckel Ilonka, Monráth Lajos, unokahugai és unokahúgok és a számos rokonság.

Varga Imre első temetkezési intézete Arad, Andrassy-tér 13. Telefon nappal: 37. Éjjeli szolgálat: 738.

CZEILER ISTVAN

Weitzer János-u. 8. szám. Telefon 245.

Elvállal mindennemű: **szobafestő, szobakárpítózó,** csempeszívó és mázó munkákat elsőrangú és modern kivitelben. Nagy raktár tapettákban. a Tanulók fizetéssel felvételnek.

Eladó

Mikellátván, a villamos megálló mellett egy négyszobás lakásból, a szükséges mellékhelyiségekkel, 3000 □-ol nagy gyümölcsös és virágos kertből álló ház. Érdeklődők forduljanak 6748

Pauzár Sándor
virágüzletbe, Weitzer János-utca.

Villamos vasalók,
széblámpa elemek kaphatók 6661
Kalmárné
Salacz-utca 2. szám.

HIRDETMEY.

Az ecet és ecetsav félék közforgalmának szabályozásáról szóló és f. évi szeptember hó 21-én életbe lépett 13233-1918 Földm. minisztr. számú rendeletet ezennel kihirdetjük és az abban foglaltak pontos betartására a lakosságot felhívjuk.

A m. kir. földművelésügyi miniszternek 13233-1918. F. M. számú rendelete az ecet és ecetsav félék közforgalmának szabályozásáról. A mezőgazdasági termények, termékek és cikkek hamisításának tilalmazásáról szóló 1895. évi XLVI. tc. 1. §-ának bekezdésében nyert felhatalmazás alapján az ecet az ezen törvény hatálya alá tartozó cikkek köré sorozza.

Az emberi élvezetre szolgáló ecet-féléknek, továbbá a hígított ecetsavnak, valamint az ennek előállítására szolgáló töményecetsavnak hamisítása és hamisított állapotban való forgalomba hozatala a mezőgazdasági termények, termékek és cikkek hamisításának tilalmazásáról szóló 1895. évi XLVI. tc. értelmében tilos.

Borecet néven csak oly ecet lehet forgalomba, mely kizárólag szőlőlévből készült.

Borecet tartalmazzon 100 cm³-ben legalább 4 gr. ecetsavat (ecetsavhidrátot), legfeljebb 1 tart. % alkoholt és 100 cm³-ben legalább 0.8 gr. cukormentes kivonatot (extraktot).

Ecet elnevezés alatt a hígított szeszből eceterjedés útján előállított olyan termék értendő, mely 100 cm³-ben legalább 4 gr. ecetsavat tartalmaz.

Nagyobb töménységre utaló jelzővel megnevezett ecet (ecetszesz, ecetlé, töményecet, stb.) alatt oly terméket kell érteni, amely 100 cm³-ben legalább 10 gr. ecetsavat tartalmaz.

Ecetessencia alatt olyan folyadék értendő, mely legalább 80 gr. ecetsavat tartalmaz 100 gr.-ban, s amely tisztaságánál fogva alkalmas arra, hogy belőle vízzel való hígítás útján élvezeti célokra alkalmas ecetsav oldat készíthessék. Ecetessencia a címkén megjelölendő. A címkén feltűnő módon még a következő figyelmeztetés alkalmazandó: Vízrel való erős hígítás nélkül élvezetre alkalmatlan és veszélyes. Ezenkívül tartalmazzon a címke olyan használati utasítást, mely megmondja, hogyan lehet folyadékból étkezési célokra szolgáló 4-6 %-os ecetsavat készíteni.

A rendeletben felsorolt termékek hamisításának, valamint ezek hamisításának forgalomba hozatalának megtiltására az 1895. évi XLVI. tc. és ennek végrehajtása tárgyában kiadott 38286-1895. F. M. általános rendelet rendelkezése irányadók.

A jelen rendelet rendelkezései az 1895. évi XLVI. tc. 11. §-ának 2. bekezdése értelmében a külföldről behozott s a rendelet 1. §-ában felsorolt termékekre is kiterjednek. Ellenben nem eöik a büntető rendelkezések hatálya alá olyan ecetféléknek és ecetsavaknak ké-

szítése (raktáron tartása) mely külföldön való forgalomba hozatalra készült, ha készítője (raktáron tartója) hitelt érdemlően igazolja, hogy az általa készített (raktáron tartott) ecetféléket és ecetsavat közvetlenül külföldi területekre szállította vagy szállítja és a termék külföldön árcéngben levő rendelkezéseknek megfelel, az ilyen készítmények külön helyiségben raktározandók és árjegyzék vezetendő róla, az árjegyzékben a készlet mennyisége, az elszállított áruk mennyisége, az elszállítás ideje, továbbá a vevő neve és lakhelye is felveendő.

A rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Az árusító ama cikkből való készleteit, mely cikkek forgalmát a rendelet szabályozza, a rendelet életbelépése után még két héten át árusíthatja, feltéve, hogy az illető cikkek az egészségre nem ártalmasak. A rendelet életbelépésétől számított harmincadik naptól csak ezen rendeletben megállapított jelzésekkel ellátott árukat szabad forgalomba hozni.

Arad, 1918. évi szeptember hó 24.

Arad város tanácsa.

278-1918. f. absz.

HIRDETMEY.

A must és bortermelés bejelentése.

A bortermelési adóról szóló 1918. évi I. törvényekik rendelkezései értelmében a bormust és a bor bortermelői adó alá esik.

Aki Aradon bormustot vagy bort termel: köteles a városi fogvasztási adóhivatalban a hivatalos órák alatt bejelenteni:

1. a szüretelés ideje alatt minden héten született és beraktározott mustot és bort az illető hét vasárnapjáig, az elszállított vagy másnak átadott mustot és bort — ideértve a szüretelés helyéről valamely szomszédos községbe azonnal tengelyen elszállítani kívánt bormustot is — legalább 24 órával az elszállítás előtt.

2. a szüret után beraktározott, valamint elszállított vagy másnak átadott mustot vagy bort legkésőbb 24 órával a beraktározás, elszállítás vagy átadás után.

3. azokat a későbbi birtok és tulajdon változásokat (feladás, átengedés, feldolgozás, fogvasztás vagy egyéb fölhasználás) melyek az adó megállapítására vagy kivételére befolyással vannak a változás bekövetkezése után ugyancsak 24 óra alatt.

4. aki az adóköteles bormustot vagy bort az adófizetés kötelezettsége alól alár bejelentésének elmulasztása, akár szemle megtartása előtt való elszállítás, másnak átadás, a készlet eltöltése stb. agy bármely más módon szándékosan elvonja: kihágást követ el és a megrövidített vagy amegrövidítés veszélyének kitett adó négyeszeres összegétől annak nyolcszoros összegéig esetleg 1000 koronától 10.000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntendő, amely behajtatlanság esetén megfelelő szabadság vesztés büntetésre változtatható át.

Arad, 1918. szeptember 13-án.

Zikó János,
f. a. felügyelő.

Viszketegséget,

mörmört, rühöt a leggyorsabban eltávolítja a Dr. Flesch-féle eredeti, törvényesen védett

„Skatiform-Kenőcs“

Nincsen szaga, nem piszkít. Mindig eredeti pecsétos Dr. Flesch-félekérjük. Próbá térelly 4.— s egy tételly 5.— k. Csak a H. adac 12.— k. Kapható Aradon, Hajós Árpád Gyógyszertárban, Andrassy-ter 22. Vételny a „SKATIFORM“ védjegyre figyelemmel!

Sápkóros leányok, vérszegény asszonyok,

páratlan sikerrel használják a

Ferratol Vastáplikört.

E rendkívül kellemes édes ízű folyadék a legideálisabb erősítő szer; orvosilag ajánlva vérszegénység, sápadtság és általános gyengeség eseteiben. Ára 1/2 literes üvegnek utasítással 8 kor.

Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Peppo“ folyadék és „Peppo“ hintőpor segítségével.

Szárít!! Szagtalanít!!

Peppo folyadék ára használati utasítással ... 1.50 korona.

Peppo hintőpor ... 1.50 korona.

Hajós Árpád

gyógyszertárban
Arad, Andrassy-ter 22. szám.

Bécsi előkelő leánynevelő intézet

Karola v. Kástaly, Exzellenz Rhn v. Solwegen összeköttetésben egy Lyceummal, továbbá épülő tanfolyamok, nyelvi, zene, önek-, bentlakó, félbentlakó és hajárók részére. Bőséges kitűnő ellátás. Jelentkezni naponta d. e. 11-1 óráig d. u. 3-5 óráig.

Wien, VII Langegasse 65. Tel interurb. 5299/B

Használt ólom megvételeire kerestetik.

Hamvas tiszta arcbört
csak

„Anny“

crémmeel lehet elérni. Zairos éjjeli, száraz nappali használatra. Egy tételly 4.—, 6.— és 8.— K.

Zaramfi betegségek ellen

biztos hatású szer a

„Tikin“

Egy üveg ára 2.50 és 4.50 K.

Rüh és viszketegség
ellen egyedül csak

Albin

fehér kenőcs használ.

2.—, 4.— és 7.— korona.

Lábizzadás
ellen csak

Lábbin

folyadék és hintőport használ.

Ára 3.— és 5.— korona.

Fonti szerek egyedül kaphatók:

WAJDITS GYÖRGY

Jézus Szive gyógyszertárban Arad, József főherceg-ut 11. szám, Karolina utca megállónál. — Közkórház, Ötvenesi uradalom, M. A. V és A. Cs. E. V., Kir. fogház stb. szállítója.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.
Minden szó hirdetés ára 60 fillér. Vasnapi díjjal 60 fillér.
A vasnapi díjjal díjmentes szavakat a kézbeadáskor kell feladni.
Hirdetéseket délután 6 óráig veszik fel.
Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.
A legkisebb hirdetés ára 10 szög 3 korona.
A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot hogy az olyan apróhirdetéseket, amelyek tartalmukkal megváltoztathatnák a közvéleményt, elutasítsa.

Levelőzés.

„URIEMBER”, a jelzett helyen 3 órakeres. 7004

APACÁNAK. Szomorú sorait naponta tízszer-huszszer is átolvastam, de már megsemmisíttem őket kivánságára szerint, mert nekem is sok szívfájást okoznak. Sírva az én életem is. István Önnell. 6995

Alkalmazást nyer.

VEGYESKERESKEDŐ segéd keresetik azonnali belépésre. Kohn László Arad-Gáj. 6997

MINDENES jól főzni tudó és megbízható nő keresek. fizetés havonta 60-70 korona és tisztességes bánásmód biztosított. Fried Eskeles, Algyógy (Hunyadmegye.) 6998

TANULÓNÁK FELVÉTELÉK jó házból való fiú ament Antal vegyeskereskedésébe Elek (Aradm.) 7001

INTELLIGENS gyakorlott gyors- és gépíró — lehetőleg németül tudó — sürgősen keresetk. Cim a kiadóban. 7005

KIFUTÓ fiú vagy leányt keres a Vakkintézet. Andrassy-tér 3. 6996

PINCÉMESTERT, ki lehetőleg a német nyelvet bírja, szorgalmas, józan életű, megbízható részére keresetk. zonnali belépésre. Személyes jelentkezést kérünk Szt.-György Söröződe. r. t. Lippa. 6998

IRODAKISASSZONY, aki a német nyelvet tökéletesen bírja, lehetőleg stenografát, azonnali belépésre keresetk. Fizetési igényekkel megjelölt ajánlatot kér Szt.-György Söröződe r. t. 6998

KIFUTÓ FIÚ, jó fizetés mellett, nyomdánkban alkalmazást nyer.

Lakást keres.

BUTOROZOTT szobát, esetleg konyha használattal, mielőbbre keresek a belvárosban. Címeket kérek a kiadóhivatalban leadni. 6999

Vétel és eladás.

ROSSZ DIVANYT veszek, értesítésre jövök. Zselezny, Botond-utca 4. 7000

EGY NAGY ALLÓ tükör, egy három áru csiszolt mahagoni toalet, antik ágy, kihúzó asztal, két kis asztal, két plüsch szék, két egy ajtós szekrény, nagy fehér garderober szekrény, fali tükör és egy konyhasztal eladó. Megtekinthető Városi Kávéház felett 11. em., Katonai laboratóriummal szemben. 6331

ÚJ BUTORÖZLET Arad. Deák Ferenc-utca 40a. mindennemű butor kapható jutányos áron Különböző ajánlati amerikai íróasztalokat, egy szalon-garnitúrát, egy nagy garderober szekrényt Wiegand cég. 6073

EGY KOMPLETT férfi szoba mahagoni, képrámák, képek, vázák eladók. Megtekinthető Akác-utca 11. alatt. 6915

ELADÓ

BASZMÁLT OLAJ megvételre keresetk. Bővebbet a kiadóban. 6990

ÉRTÉKPAPÍR.

AZ ÉPÍTŐKAI HATÁRBAN, közel a szentkereszt vasúti állomáshoz, 60 m-tas, 450 hold föld megvételre keresetk. építkezési, hasznosításra. Hasznosítási illés, építési iratok. 6990

ADÓMENTES modern bérlőház a belvárosban eladó. Cim a kiadóhivatalban. 6940

ELADÓ új modern emeletes ház. Veszélytelen 15. 6965

ORCHY-U, 19. sz. ház szabad kényes eladó. 6976

Ünlekek.

TEMESVÁR-JÓSEPFÁRADAS Bem-u. 36. sz. a „Vadaskertben” címűt leány, vendéglő, szállás- és helyiségek november 1-től bérbeadó. Bővebbet Purjesz Ignác Temesvár, Fráter-u. 61. 7002

BANYAVAROSBAN jótorgalmu temetkezési üzlet elköltözés miatt eladó. Cim a kiadóban. 6975

ELADÓ vidéki nagyközségben egy modern új épület, igen jó meneteli vendéglő mozival teljes berendezéssel kávéházzal. Vasúti állomás, villanyvilágítás van. Cim a kiadóban. 6977

Ellátás.

KÉT-HÁROM iskolás fiú, vagy leány teljes ellátást kaphat zongora használattal. Cim a kiadóban. 6981

Különbéle.

KI KÖLCSÖNÖZNE frontbelli lábadozó tisztak használati díj ellenében egy kerti karosszékot. „Karosszék” jelűre ajánlatot a kiadóba. 6992

SZARAZ PINEKÉRT keresünk a városháza közelében. Ajánlatot a kiadóhivatalba kérünk. 7500

BERPINCÉKÉRT hordókkal együtt borberekítésre Radna-Györök között fekvő községben keresetk. Arakkal megjelölt ajánlatot kérünk. Szt.-György Söröződe r. t. Lippa. 6997

HIRDETMENTYI

Az alírott ezennel közhírré teszem, hogy Feldmann Sámuel és Fiso J. S. aradi lakosok megbízásából 80 HL Új-Aradon Hohn József, Germán József és Malt György termelőknél tekvő zöldes-fehér 8,5 maligán foku kétszer fejett bort hektoliterenkint *25 korona kiállításán áron 1918. évi szeptember hó 20-án d. a. 10 óráig a helyszínen és pedig legelőször Hohn József új-aradi szőlőjében a legtöbbet igérőnek nyilvános árverésen az átvételben kösödelmes özv. Sajdos József aradi lakos házra, vezetőre és költségére háms személy közbenjárásával el felek adni.
Bánámpántól 6600 korona teszdő le. Vevő tartozik a vételárát és a vételi illetéket nyomban készpénzben felmutatni és a bort saját hordóiban azonnal elszállítani.
Aradon, 1918. évi szeptember hó 27.
Dr. Bartók Miksa,
aradi ügyvéd.

8670—1918. pny
HIRDETMENTYI.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur 67366/4—1918. számú határozatával a telekhelyv. azert Nedelko József tulajdonként előjegyzett Arad. Csalán-utca 4/a számú ingatlanok utcaszabályozás céljára való kisajátítására a jogot megadáva, Arad sz. kir. város közigazgatási bizottságának 613—1918. kib. sz. határozatával a kisajátítást megállapították, valamint a névszegélyenkint felajánlott 5 korona ár elfogadásának tárgyalására határozott 1918. évi október 21-ének d. e. 10 óráig, helyőül pedig a városháza I. emeletén levő tanács terem tizenkét ki.
A kiküldött bizottság hatásköréhez tartozik határozni mindazon igények és észrevételek felett, melyeket a felek az 1918. évi 41. t.-c. 1. fejezetében foglaltak alapján nyomban emelnek és a bizottság érdekeik határozat alkör is, ha az érdekek között semkiselem jelenik meg.
Mirel fenntevőre érdekeknek gyvényleg is azzal értesítetnek, hogy a kisajátítási terv és észrevételek hivatalosan szeptember hó 19-til szármakott 15 napig csak október hó 5-ig közönségre lesz köze és ezen idő alatt lehetnek megvétel és allene az észrevételek a kitűzött tárgyalás során megtehető.
Arad, 1918. szeptember hó 16.
Varjassy, polgármester.

Mirel fenntevőre érdekeknek gyvényleg is azzal értesítetnek, hogy a kisajátítási terv és észrevételek hivatalosan szeptember hó 19-til szármakott 15 napig csak október hó 5-ig közönségre lesz köze és ezen idő alatt lehetnek megvétel és allene az észrevételek a kitűzött tárgyalás során megtehető.
Arad, 1918. szeptember hó 16.
Varjassy, polgármester.

Kovács-mester,

ki iparvasuti kocsik javításához is ért, azonnali belépésre

kerestetik.

Solner Bernát és fia
Soborsin. 6991

Viszketeg
és mindennemű bőrbaj, ugymint: ruh, sőr, félék, sebek és daganat gyógyítására a legbiztosabb és legjobb háziszer a.

Boróka kenőcs.
Nem piszkít és szagtalan. Ma már minden házban nélkülözhetetlen. Kis téglagy 6 K. Nagy téglagy 6 K. Családi téglagy 6 K. Hozzávaló Boróka szappan 6 K.
Készíti **Gorb Sándor** gyógyszerész.
Aradon kapható: Földes Kelemen, Szondi János gyógyszerészek és Hanzs Nester drogueriájában. 6871

Kifutó fiú
jőfizetéssel
felvétetik.
Bővebbet a kiadóhivatalban.

4600—1918. szám.

Téli er ei legelő és mekkoltatás bérbeadása.

A lugosi m. kir. erdőigazgatóság kerületében az 1918. évi makk termés 14 csoportban, zárt írásbeli ajánlatok mellett nyilvános versenytárgyaláson bérbeadtatik.
A zárt írásbeli ajánlatok 1918. évi október hó 14-ig d. n. 2 óráig a lugosi m. kir. erdőigazgatóságnál nyújtandók be, hol azok 1918. évi október 15-én délelőtt 9 óráig nyilvánosan bontatnak fel.
Az ajánlatok elbírálásán azon ajánlat részesül előnyben, amely az erdőigazgatóság részére maximális áron a legtöbb darab számú sértés átengedését helyezi kiállításba.
Részletes adatok, árverési és szerződési feltételek, ajánlati űrlapok és borítékok a lugosi m. kir. erdőigazgatóságnál szerezhetőek be.
Lugos, 1918. évi szeptember hó 25-én.
6996
M. KIR. ERDŐIGAZGATÓSÁG.

Kovácszin

7 kat. hold szőlő

4 szobás ur lakással, melléképítményekkel, bővebb vilamos megálló elatt, teljes öltöző konyhával.
Eladó. d. u. 2 óráig
Szt.-György Arad, Varjassy Lajos-utca 11. 6952

Hirdetmény.

Magyarad hegyközség

határában az idei

SZÜNET

október hó 7-én

kezdődik (a kisbirtokosok 3-án kezdenek), mirel az érdekeltek értesítetnek.
Magyarad, 1918. szept. hó 23-án. 6994
Hegyközségi Elöljáróság.

549—1918. ügyszám.
ARVERESI HIRDETMENTYI.
Dr. Molnár Oszkár aradi ügyvéd által képviselt Székely Árpád gyoroki borkereskedő megkeresésére Györök községben Vojtek Alajos pincéjében elfekvő mintegy 750 hektoliter fehér bor hordók nélkül a helyszínen 1918. évi október hó 8-ik napján délután 8 óráig közbenjöttöm mellett megtartandó nyilvános árverésen kösödelmes átvevő költségére, kárára és veszélyére eladatul fog.
Kikiáltási ár hektoliterenként 950 korona, azonban a bor ezen az áron alul is eladatul fog. A vételi illetéket vevő viseli.
Arverelni szándékozók előzetes jelentkezés után a bort a helyszínen bármikör megtekinthetik.
Arverelni szándékozók tartoznak az árverés megkezdésekor 50.000 korona bnatpénzt felenni.
Vevő a vételárát az árverés befejezése után nyomban teljes összegében lefizetni tartozik, ellenesetben bnatpénzének elvesztése mellett a bor azonnal újból elárvereltetni fog.
A bort tartozik vevő saját hordóiban azonnal elszállíttatni. 6999
Arad, 1918. szeptember 27-én.
Dr. Pálmai Lajos,
kir. közjegyző.

Küfo ica szarát

t-kormányo és céljaira minden mennyiségben vásárolunk.

Fleischregie

Arad-Vár. 6984